

Jaarstukken 2024 Stichting Leerplan- ontwikkeling (SLO)

Amersfoort, 4 juni 2025

een doordacht curriculum
dat doen we *samen*

Inhoudsopgave

1.	Jaarverslag	3
1.1	Verslag van het bestuur	3
1.2	Verslag Raad van Toezicht (RvT)	10
1.3	Kwaliteit.....	17
1.4	Inhoudelijk verslag activiteiten 2024.....	18
2.	Financiële informatie.....	30
2.1	Financiële positie.....	30
2.2	Financiële kengetallen.....	30
3.	Begroting 2025 en meerjarenraming 2026 - 2029	32
4.	Balans per 31 december 2024.....	33
5.	Staat van baten en lasten.....	35
6.	Kasstroomoverzicht	36
7.	Waarderingsgrondslagen	37
8.	Toelichting op de balans.....	43
8.1	Materiële vaste activa	43
8.2	Specificatie van de rest van de balans per 31 december 2024	44
8.3	Toelichting op het eigen vermogen	46
8.4	Specificatie personeelsvoorzieningen	47
8.5	Toelichting op kortlopende schulden	47
9.	Staat van baten en lasten gespecificeerd	48
9.1	Cijfermatige toelichting	48
9.2	Tekstuele toelichting	50
10.	Financiële instrumenten	56
11.	Bezoldiging en WNT.....	58
11.1	Bezoldiging van bestuurders en toezichthouders.....	58
11.2	Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)	59
11.3	Uitkering wegens beëindiging dienstverband.....	62
12.	Honoraria van de accountant	63
13.	Resultaatsbestemming	64
14.	Verantwoording SLOA gelden	65
14.1	Besteding instellingssubsidie en projectsubsidies	65
14.2	Bepaling bestemmingsfonds publiek	67
14.3	Verrekeningsformulier voorschotten SLOA	68
14.4	Bepaling bestemmingsfonds publiek	69
14.5	Controleverklaring onafhankelijk accountant.....	70

1. Jaarverslag

1.1 Verslag van het bestuur

Het bestuur van SLO, landelijk expertisecentrum voor het curriculum, biedt hierbij zijn jaarverslag aan voor het boekjaar dat is geëindigd op 31 december 2024.

Onze belofte aan het Nederlandse onderwijs

Wij zijn SLO, het landelijk expertisecentrum voor het curriculum. Samen met het onderwijsveld werken we aan de ontwikkeling van een doordacht curriculum voor het primair, (voortgezet) speciaal en voortgezet onderwijs. Dit doen we voor de leerlingen en hun leraren, want leerlingen hebben recht op goed onderwijs. Onderwijs dat hun een rijke bagage meegeeft om de wereld tegemoet te treden, om zich voor te bereiden op hun toekomst en hun plek in te nemen in de samenleving.

Onze missie

Het curriculum is een belangrijk fundament voor goed onderwijs. Om leerlingen voor te bereiden op hun toekomst, zetten wij onze kennis en ervaring in voor een doordacht curriculum. We baseren ons hierbij op maatschappelijke ontwikkelingen en wetenschappelijke inzichten. Dit doen we in opdracht van het ministerie van OCW en we doen het niet alleen: samen met leraren, schoolleiders en andere partners dragen we bij aan de kwaliteit van het onderwijs.

Juridische structuur

SLO is een stichting. De statutaire naam is Stichting Leerplanontwikkeling (SLO). SLO is ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel Oost Nederland onder nummer 06085916. SLO is statutair gevestigd in Enschede; het vestigingsadres is in Amersfoort. Bestuurders, tevens UBO's (Ultimate Beneficial Owners), waren begin 2024 de heren Jindra (J.) Divis en Sanne (S.) Tromp. De laatste heeft in de zomer van 2024 afscheid genomen en is benoemd tot directeur Instituut Archimedes van de Hogeschool Utrecht. Sinds het vertrek van Sanne Tromp was Jindra Divis in 2024 de enige UBO van SLO.

Organisatiestructuur

De voorzitter van het bestuur, Jindra Divis, is verantwoordelijk voor strategische beleidsvorming en de bestuurlijke positionering in relatie tot de overheid en diverse stakeholders. Ook het programma Actualisatie curriculum, internationalisering en de samenwerking binnen de keten van toetsing, examinering en toezicht vallen binnen zijn portefeuille.

Sanne Tromp was tot 24 augustus 2024 lid van het bestuur van SLO met als portefeuille kennis & innovatie. Hij was verantwoordelijk voor de kwaliteit van curriculumontwikkeling, de samenwerking met onderzoeksinstituten en de communicatie van SLO. Tenslotte heeft hij de inrichting en monitoring van het jaarlijkse werkprogramma, alsmede de interne professionalisering van SLO aangestuurd. Sinds het vertrek van Sanne Tromp rekent Jindra Divis deze thema's tot zijn portefeuille.

Met het vertrek van Sanne Tromp heeft de Raad van Toezicht besloten de vacature van bestuurder nog niet in te vullen en zich te laten adviseren over de wenselijke toekomstige governance van de stichting. Besluitvorming hierover wordt verwacht medio 2025.

SLO heeft de volgende primaire lijnafdelingen:

- Primair onderwijs
- Voortgezet onderwijs
- Advies & Onderzoek
- Communicatie.

Daarnaast is er één ondersteunende afdeling Bedrijfsvoering en een bestuurssecretariaat. De taken van SLO zijn hoofdzakelijk in programma's georganiseerd.

De managers van de genoemde lijnafdelingen, de manager Bedrijfsvoering en de manager van het programma Actualisatie curriculum vormen gezamenlijk het managementteam, onder leiding van de bestuurder.

De programma's Van kerndoelen naar onderwijs, Praktijk & Beroep en Periodieke herijking curriculum vallen onder de afdelingen Primair onderwijs, respectievelijk Voortgezet onderwijs, en Advies & Onderzoek. Het managementteam en de programmamanagers van deze programma's vormen gezamenlijk het managementoverleg, eveneens onder leiding van de bestuurder.

Algemene ontwikkelingen

Het bestuur is trots op het resultaat dat de SLO-collega's in samenwerking met veldpartijen en met elkaar hebben opgeleverd.

Het maatschappelijke en politieke debat over de actualisatie van het curriculum heeft geleid tot intensivering van de contacten met stakeholders, de Tweede Kamer en met Mariëlle Paul, de bewindspersoon verantwoordelijk voor funderend onderwijs. SLO heeft bij zes verschillende gelegenheden conceptkerndoelen en conceptexamenprogramma's aan mevrouw Paul mogen overhandigen.

Bovendien hebben we in mei 2024 aan het ministerie van OCW een advies overhandigd voor de implementatie van de kerndoelen in het onderwijs. Op 22 november 2024 hebben we een congres georganiseerd waar we 1500 bezoekers uit het hele onderwijsveld hebben mogen ontvangen. We hebben daar de actualisatie van de kerndoelen en examenprogramma's toegelicht en uitleg gegeven over de producten die door SLO zijn opgesteld in nauwe samenwerking met leraren, schoolleiders en andere partijen.

Strategische ontwikkelingen

Het tekort aan leraren en een veranderende leerlingenpopulatie is merkbaar in scholen voor primair onderwijs, (voortgezet) speciaal onderwijs en voortgezet onderwijs door heel Nederland. De resultaten in taal en rekenen geven reden tot zorg en kansengelijkheid staat onder druk. Ook zijn onze samenleving en de wereld om ons heen sterk in beweging. We leven in een tijd van fake news, kunstmatige intelligentie en spanningen binnen en tussen landen. We zien dat onze leefomgeving en democratische rechtstaat om actief onderhoud vragen. Goed onderwijs vraagt om een doorlopend debat over wat relevant is om te leren.

In maart 2024 hebben we onze strategie na herijking vastgesteld voor de periode 2024 tot en met 2026. De strategie is door de Raad van Toezicht (RvT)

goedgekeurd en besproken met de belangrijkste stakeholders. In de strategie stellen we de volgende prioriteiten:

- Curriculumactualisatie
- Ondersteuning van de implementatie van het geactualiseerd curriculum
- Onderzoek naar het curriculum in de onderwijspraktijk
- Ontwikkeling van een mechanisme voor periodiek onderhoud van het curriculum.

In het voorjaar van 2024 heeft het bestuur met de Adviesraad van SLO gesproken over deze strategie en de uitwerking ervan, waaronder het waarborgen van een onafhankelijke blik op het systeem van periodieke herijking en het conceptadvies over de implementatie van kerndoelen.

Onze strategie betekent dat wij de komende jaren vol blijven inzetten op de actualisatie van het curriculum voor het funderend onderwijs. Daarbij hoort ook het verder uitwerken en helpen implementeren van praktijkgerichte programma's voor het vmbo en havo. In het activiteitenverslag gaan wij nader in op onze resultaten tot nu toe op dat gebied.

Strategische ontwikkelingen – intern

Om de genoemde ambities te realiseren en de gegroeide opdrachtenportefeuille uit te voeren, ging in 2024 ook veel aandacht uit naar de interne organisatie.

Een belangrijk thema werd ingegeven door de meldingen die de Ondernemingsraad (OR) neerlegde bij het bestuur en de Raad van Toezicht over het werkklimaat binnen SLO. De OR had signalen gekregen dat er sprake zou zijn van negatieve ontwikkelingen en zelfs onveiligheid binnen de organisatie. Dit is door het bestuur en de Raad van Toezicht zeer serieus opgepakt en er is, in nauwe afstemming met de OR, opdracht gegeven tot een cultuuronderzoek aan de Galan Groep. Het onderzoek zal begin 2025 uitmonden in een advies met handelingsperspectieven om de inrichting van de organisatie en de organisatiecultuur te verbeteren.

Al eerder is gewerkt aan de inrichting van de organisatie, onder meer door het aanpassen van de interne overlegstructuur. We zijn in de periode 2020-2024 gegroeid van 90 naar 150 mensen. Dit heeft een flinke druk gelegd op onze organisatie en groeipijnen veroorzaakt. Om ervoor te zorgen dat de SLO-professionals zich met plezier kunnen blijven inzetten, zijn de afgelopen jaren stappen gezet om de organisatie en de werkprocessen te optimaliseren.

Daarvoor hebben we de afgelopen jaren de volgende speerpunten gehanteerd:

- Ons strategisch HR-management uitvoeren en professionele ontwikkeling stimuleren.
- Verder ontwikkelen van een professionele cultuur.
- Blijven investeren in ontwikkelen en delen van kennis.
- Verder inzetten op planmatig samenwerken en kwaliteit.

Deze speerpunten zullen in het licht van de uitkomsten van het cultuuronderzoek tegen het licht worden gehouden en verder worden aangescherpt en aangevuld.

Onderzoek

In 2023 zijn de UvA en SLO samen het Research Centre for Curriculum Studies (RCCS) gestart. We werken samen op het gebied van onderzoek en op het gebied van onderwijs. UvA en SLO beschikken ieder over een eigen expertise en focus die we proberen te verbinden met behoud van de eigen doelen. Daar waar het micro- (en meso-) niveau van het onderwijs vooral de focus is van de UvA, ligt die voor SLO op het gebied van macro- (en meso-) niveau. We vinden elkaar in het gezamenlijk geformuleerde uitgangspunt om onderzoek te doen

naar curriculumpraktijken van leraren. Vanuit SLO perspectief is dit relevant vanwege de implementatie van het geactualiseerde landelijke curriculum. We proberen binnen het RCCS inzicht te ontwikkelen in de curriculaire keuzes die schoolleiders en leraren maken en de factoren die daarop van invloed zijn.

Begin 2024 is prof. dr. Arthur Bakker gestart als hoogleraar aan de UvA en daarmee is de aanvoering van het RCCS bemenst. Helaas was zijn inzet in 2024 beperkt als gevolg van onvoorziene omstandigheden. De aangekondigde inaugurele rede, gepland voor januari 2025, is uitgesteld naar 5 november 2025. In deze oratie was een verdere uitwerking en detaillering van de plannen van het RCCS voorzien. Hierop vooruitlopend is in 2024 met de betrokken SLO'ers en UvA-medewerkers nadere invulling gegeven aan het RCCS, zij het in mindere mate dan voorzien.

Voor wat betreft de samenwerking op onderwijsgebied zijn verschillende vormen van samenwerking tot stand gekomen. Voorbeelden daarvan zijn voor SLO relevante stage-en afstudeeropdrachten door UvA-studenten bij SLO. Andersom hebben SLO-collega's actieve bijdragen geleverd aan de invulling van het onderwijs aan de UvA in bijvoorbeeld de vakken Curriculumstudies, Curriculumtheorie en Educatief Ontwerp. Zo ontwikkelen studenten een lessenserie rond de nieuwe curriculaire inhoud voor Nederlands en moderne vreemde talen en daarop aansluitend voorbeeldmatige uitwerkingen. Er zijn door verschillende SLO'ers gastcolleges gegeven over de SLO-praktijk. Collega's uit de SLO-vaksecties weten UvA-collega's inmiddels goed te vinden en vice versa.

Op het gebied van onderzoek hebben SLO-onderzoekers een verdere duiding gegeven aan curriculumpraktijken op basis van literatuuronderzoek. Hieruit is een kader ontstaan waarmee verdere keuzes gemaakt kunnen worden voor de invulling van het onderzoek door RCCS. Vanuit de UvA zijn verschillende aanvullende subsidies aangevraagd en is een aantal onderzoekers aangesteld, deels uit SLO-middelen. Inmiddels is onderzoek gestart naar verschillende onderwerpen over of gerelateerd aan curriculumpraktijken zoals: inclusieve curricula, generatieve AI, curriculumpraktijken bij moderne vreemde talen en analyse van Peil-onderzoeken rekenen/wiskunde.

Wijzigingen in het managementteam

In 2024 zijn de volgende wijzigingen aangebracht in de aansturing van SLO. Tot 1 augustus 2024 was Joost van Loon interim-manager van de afdeling Primair onderwijs. Saskia de Jong is per die datum benoemd tot manager van deze afdeling.

Na de pensionering van manager Voortgezet onderwijs Willem Rosier is Erna van Hest per 1 augustus 2024 benoemd in deze functie.

Interne ontwikkelingen, het aantreden van twee nieuwe managers en het vertrek van een bestuurder hebben sinds zomer 2024 geleid tot een aanpassing van de taakverdeling in het managementteam en een aanpassing van de overlegstructuur van de organisatie.

Arbeidsomstandigheden

Het is belangrijk dat de werkzaamheden van onze medewerkers worden gefaciliteerd op een manier die past bij hun behoeften. De zorg voor de werkomstandigheden van de SLO'ers heeft daarom onze voortdurende aandacht, hetgeen in 2024 tot enkele aanpassingen heeft geleid.

Omdat de eerder ingerichte stiltezone in ons kantoor te ruim bleek, hebben we in 2024 met een kleine verbouwing het aantal stiltewerkplekken in aantal teruggebracht ten gunste van de inrichting van een vergaderruimte en meer reguliere werkplekken. Met de verhuurder loopt het overleg over de

mogelijkheid om een sanitair blok aan te passen naar een rolstoel-/integraal toegankelijk toilet. Indien de verhuurder akkoord gaat met deze aanpassing, zullen we dit in 2025 in gang zetten.

Als aanvulling op het gezondheidsbeleid hebben we het verzuimprotocol en ouderschapsverlof herzien, een zwangerschapsprotocol opgesteld en een handleiding inrichting (thuis)werkplek vastgesteld.

In het kader van het gezondheidsbeleid hebben we in 2024 aan SLO'ers vier workshops aangeboden op het terrein van vitaliteit en welbevinden.

Human Resource Management

Op het gebied van human resource management hebben we ons in 2024 in het bijzonder ingezet voor de onderstaande zaken.

We hebben in 2024 de regeling nevenactiviteiten aangepast n.a.v. de Europese richtlijn. Na actualisatie van de interne en externe klachtenregeling heeft het bestuur nieuwe commissieleden benoemd. We hebben de regeling werving en selectie geëvalueerd en aangepast. Ook hebben we een enquête gehouden in het kader van de rapportageverplichting werkgebonden personenmobiliteit.

Medewerkers die stukken voor en/of namens SLO schrijven, krijgen een basis workshop pairwriting aangeboden, nadat zij de introductiecursus hebben afgerond. In 2024 hebben we een vervolg op de basisworkshop ontwikkeld waarbij collega's elkaar verder helpen. Dit nieuwe aanbod is nu in het totale interne professionaliseringsaanbod ingebed.

Strategische personeelsplanning is een doorlopend aandachtsgebied. Het is ten eerste belangrijk inzicht te hebben en te houden in het potentieel en de interesses van medewerkers om de projecten en programma's te kunnen uitvoeren. Ten tweede inventariseren we nauwkeurig en continu het aantal en type medewerkers dat SLO nodig heeft om aan de afgesproken opdrachten te voldoen. Dit inzicht helpt in het realiseren van een wendbare organisatie.

Hiertoe organiseren we werksessies met (programma)managers en werken we aan de ontwikkeling van de benodigde managementinformatie.

Onder het kopje Strategische ontwikkelingen is toegelicht dat we binnen SLO van start zijn gegaan met een cultuuronderzoek waarmee we inzicht krijgen in de ervaren organisatiecultuur, inclusief aspecten van psychosociale veiligheid. De resultaten verwachten we in maart 2025. De voorbereidingen voor een medewerkertevredenheidsonderzoek zijn uitgesteld, zodat resultaten uit het cultuuronderzoek kunnen worden meegenomen in de vraagstelling.

Ondernemingsraad (OR)

Bestuurder en OR hebben in 2024 zes keer een formele overlegvergadering belegd. Bij de vergadering van februari, waar OR en bestuurder de algemene gang van zaken hebben besproken, was tevens een delegatie van de Raad van Toezicht aanwezig. Daarnaast hebben OR en bestuurder met de Raad van Toezicht informeel overlegd in september. In september troffen OR en bestuurder elkaar op een heidag rond het thema samenwerking OR - bestuur. Deze dag werd begeleid door bureau VEM.

Prominent stond op de agenda in 2024 uiteraard het genoemde cultuuronderzoek, waartoe meerdere gesprekken hebben plaatsgevonden, ook met de Raad van Toezicht. Daarnaast kwamen diverse beleidsstukken en regelingen langs die onderdeel zijn van het gezondheidsbeleid en aanpassing en actualisatie behoeften op basis van wet- en regelgeving. Ook zijn de hiervoor onder Arbeidsomstandigheden en onder Human Resource Management genoemde onderwerpen geagendeerd. In het najaar organiseerde de OR verkiezingen en stelde het bestuur daarvan in kennis. De bestuurder heeft de OR geïnformeerd over de aanpassing van de overlegstructuur, de

curriculumactualisatie, het systeem van periodieke herijking, de jaarrekening, de periodieke rapportages en de begroting.

Cao SLO

De cao SLO loopt tot en met 31 december 2024. In het najaar van 2024 zijn we gestart met onderhandelingen met de vakbonden over een nieuwe cao. De onderhandelingen zijn voortgezet in 2025 en met een nieuwe cao afgerond.

Werkprogramma 2024

Veel capaciteit van SLO is in 2024 gestoken in de programma's Actualisatie curriculum, Van kerndoelen naar onderwijs, Periodieke herijking curriculum en Kennisontwikkeling en -onderhoud. In totaal ontving SLO € 10,85 miljoen instellingssubsidie en circa € 17 miljoen aan projectsubsidies.

- € 13,4 miljoen van het totaal beschikbare budget was bestemd voor Actualisatie curriculum. € 5,3 miljoen betrof werkzaamheden van SLO, het merendeel van deze subsidie besteedden we aan inzet van veldpartijen waarmee we samenwerkten (scholen, experts, etc.).
- € 1,8 miljoen was bestemd voor Praktijk & Beroep.
- € 0,6 miljoen was bestemd voor Van kerndoelen naar onderwijs.
- € 1,2 miljoen was bestemd voor overige projecten zoals Expertisepunt Digitale Geletterdheid, havo-p, Werkbudget curriculumcommissie.

We gaan verder op de genoemde programma's in het activiteitenverslag.

De onderbesteding over 2023 is deels meegenomen in de nieuwe subsidieaanvragen voor 2024, omdat veel activiteiten in 2024 worden gecontinueerd, dan wel uitgebreid in overleg met het ministerie van OCW. Door de combinatie van lagere kosten en onvoorziene extra baten (bv. hogere rente inkomsten) hebben we € 2,3 miljoen aan teveel ontvangen voorschotten terugbetaald aan het ministerie van OCW.

Ook in 2024 zullen we een deel van onze projectsubsidie pas realiseren in 2025. Dit wordt grotendeels veroorzaakt door vertragingen die zijn ontstaan door nieuwe onvoorziene politieke besluitvorming. Dit gebeurt in samenspraak met OCW.

Stakeholdersgesprekken

Het bestuur van SLO heeft met het ministerie van OCW zeven reguliere afstemmings- en bestuurlijke overleggen gevoerd. Een afvaardiging van de Raad van Toezicht voerde samen met het bestuur een gesprek met de directeur-generaal voor Funderend Onderwijs van OCW. Onderwerp van gesprek waren onder meer de inrichting van een proces voor periodieke herijking en de ontstane disbalans in de financiering tussen vaste geldstromen (instellingssubsidie) en tijdelijke geldstromen (projectsubsidies). Deze disbalans zal in de komende jaren stapsgewijs worden bijgesteld.

Met vertegenwoordigers van landelijke onderwijsorganisaties (sectororganisaties, schoolleidersorganisatie, ouderorganisatie, vakbonden, het Cito en CvTE, het LAKS, de Onderwijsraad), vertegenwoordigers van landelijke vakverenigingen en de uitgevers heeft het bestuur gesproken over samenwerking, relevante ontwikkelingen in het veld en de implementatie van de geactualiseerde kerndoelen. In alle externe gesprekken staat centraal hoe door gezamenlijke inzet van alle betrokken partijen de implementatie van de actualisatie van het curriculum een succes kan worden gemaakt.

Het door OCW gevraagde advies over de implementatie van de geactualiseerde kerndoelen hebben we na intensieve consultatie van onze stakeholders in mei 2024 opgeleverd. Tijdens het SLO-congres boden we een relatieprogramma aan over het thema curriculumontwikkeling en implementatie, met het doel de gezamenlijke beeldvorming hierover te versterken.

Vooruitblik naar 2025

Vanwege ons vijftigjarig bestaan wordt 2025 een gedenkwaardig jaar voor SLO. We zullen daar op gepaste wijze bij stilstaan door daar aandacht aan te besteden bij de activiteiten en communicatie die bij onze werkzaamheden horen.

In 2025 blijven we werken aan onze kerntaak: de actualisatie van alle kerndoelen en eindtermen (examenprogramma's) voor primair onderwijs, (voortgezet) speciaal onderwijs, voortgezet onderwijs, de versterking van het thema 'praktijk en beroep' in het onderwijs en de ondersteuning van de implementatie van het geactualiseerde curriculum. Daarbij hoort ook een toegankelijke digitale ontsluiting van de kerndoelen, leerlijnen en voorbeeldmaterialen die SLO gaat ontwikkelen. Ondertussen werken we verder met onze opdrachtgever en stakeholders aan de eerste stappen op weg naar een systeem van periodieke curriculumherijking en onderliggende agenda voor monitoring en evaluatie van het curriculum. Ten slotte blijven we werken aan het onderhoud en delen van onze curriculumexpertise.

SLO wordt in het onderwijsveld gezien als een toonaangevend expertisecentrum. Om deze rol waar te kunnen blijven maken en het onderwijs te ondersteunen op een manier die past bij onze wettelijke taak, zal SLO als organisatie in 2025 licht moeten groeien. Daarbij is een blijvend punt van aandacht de balans tussen enerzijds de stuurbaarheid en interne samenhang van de organisatie en anderzijds het kunnen voldoen aan de vraag om ondersteuning, kennisdeling en inzet van onze expertise.

Amersfoort, juni 2025

w.g

Jindra Divis, voorzitter bestuur

1.2 Verslag Raad van Toezicht (RvT)

1. Het toezicht in 2024

Accenten van Toezicht

In maart en december 2024 zijn de accenten van toezicht aan de orde geweest, omdat bespreking in december 2023 is uitgesteld naar maart 2024. Naar aanleiding van de in maart vastgestelde strategie zijn de accenten geactualiseerd en in december opnieuw vastgesteld voor 2025.

In 2024 heeft SLO gewerkt aan haar doorontwikkeling langs de volgende vier sporen, gebaseerd op de strategische agenda 2024-2026:

1. het benutten van de ruimte, die het wettelijk kader geeft,
2. verbreding van het werkterrein van SLO,
3. de onafhankelijke positie van SLO moet meer kleur op de wangen krijgen,
4. structurele borging van de kwaliteit van kennis en expertise met een daarbij passende werkwijze binnen en buiten SLO.

De curriculumherziening verloopt voorspoedig, volgens planning worden de gewenste conceptkerndoelen per leergebied opgeleverd en wordt er gewerkt aan de conceptexamenprogramma's door SLO. De relatie met OCW is goed en er zijn geen grote bespreekpunten aan het einde van 2024. De RvT zal in 2025 de verhoudingen met OCW blijven monitoren en de politieke situatie blijven volgen. Aandacht zal ook gaan naar de rol van SLO bij de verdere implementatie van het geactualiseerde curriculum, naar het RCCS en de kennisontwikkeling binnen SLO.

De strategische agenda 2024-2026 van SLO komt voort uit de ambitie om te zorgen voor een curriculum dat helder en uitvoerbaar is, goed aansluit op de actualiteit en de maatschappelijke behoefte en ruimte geeft aan de professionaliteit van de leraar. Als expertisecentrum voor het curriculum is SLO de verbindende schakel tussen onderwijspraktijk, beleid, samenleving en wetenschap door het delen en samen ontwikkelen van kennis.

De vier prioriteiten in de strategie zijn

1. de curriculumactualisatie,
2. de ondersteuning bij implementatie van het geactualiseerd curriculum,
3. onderzoek naar het curriculum in de onderwijspraktijk en
4. een transparant en voorspelbaar systeem van periodiek onderhoud.

Voor een succesvolle uitvoering van de strategische prioriteiten vaart SLO intern een koers die dit ondersteunt. De basis hiervoor is ontwikkeling van de interne organisatie die in de vorige strategische periode is ingezet onder de noemer "Samenspel".

Algemeen

De RvT kwam in 2024 vier keer bijeen in een reguliere vergadering.

De RvT heeft een extra vergadering belegd op 15 april naar aanleiding van gesprekken met bestuur en OR en tussen RvT en OR over de organisatiecultuur, waaronder signalen van gevoelens van onveiligheid in de organisatie. Belangrijk issue is hier dat de organisatie de afgelopen vier jaar enorm is gegroeid, van 90 naar 150 personen, met de bijbehorende groeipijnen. Naar aanleiding van deze gesprekken en aparte gesprekken met beide bestuurders heeft de RvT in samenspraak met de bestuurders besloten een cultuuronderzoek in te stellen.

De RvT heeft het bestuur gevraagd te komen met een plan voor een cultuuronderzoek. De Galan Groep heeft opdracht gekregen dit onderzoek te doen. Dit bureau zal op verzoek van de RvT – mede vanwege het vertrek van een bestuurder - behalve het cultuuronderzoek ook voorstellen doen voor de inrichting van de topstructuur van SLO. De uitkomsten van het cultuuronderzoek zijn mede input daarvoor. De resultaten van het cultuuronderzoek worden in februari/maart 2025 verwacht.

De RvT heeft daarnaast nog een extra vergadering belegd op 25 juni. In deze extra vergadering heeft de RvT het vertrek van een van de bestuurders en de wenselijke bestuurssamenstelling voor de korte en lange termijn besproken. Voor de korte termijn heeft de RvT besloten tot een eenhoofdig bestuur. Dit is een tijdelijke situatie tot het nieuwe besluit over de topstructuur van SLO dat de RvT in 2025 neemt. Tot dat moment is er sprake van een eenhoofdig bestuur, waarbij de bestuurder ondersteuning kan inroepen waar nodig geacht.

Het vertrek van een van de bestuurders en het besluit tot de uitvoering van een cultuuronderzoek heeft gezorgd voor onrustige maanden bij SLO. De RvT is echter tevreden over de contacten en het overleg met de OR en de bestuurder over de uitgezette koers. Dit heeft tijd en zorgvuldigheid gevraagd en daarmee geduld van de medewerkers van SLO.

Op 9 oktober 2024 kwam de RvT bijeen in een heisessie. Op deze dag was tijd ingeruimd voor de zelfevaluatie en voor verdere kennismaking met het MT. Tijdens de zelfevaluatie heeft de RvT ook haar eigen functioneren ten opzichte van het bestuur en het inzetten van het cultuuronderzoek nadrukkelijk geëvalueerd.

De Auditcommissie heeft in 2024 vier keer vergaderd. Ter advisering van de RvT zijn besproken: een update risicomanagement & weerstandsvermogen, jaarstukken 2023 met accountantsverslag en de managementletter van de accountant, periodieke rapportages en de begroting 2025 met meerjarenbegroting, de update van het Treasurystatuut, de verlenging van de accountantsopdracht aan Van Ree Accountants met twee jaar en de financiering van het project digitalisering uit het bestemmingsfonds publiek 2025. Het bestuur heeft de commissie meer inzicht gegeven in de samenstelling van de kosten, onderverdeeld naar instelling- en projectkosten en de verhoging van de instellingssubsidie.

De Commissie Kwaliteit heeft in 2024 twee keer vergaderd. Aan de orde kwamen met name de implementatie van het geactualiseerd landelijk curriculum, de meerjaren onderzoeksagenda, het kwaliteitskader en een concept opdracht van het ministerie van OCW voor een advies over de aanpak van de monitoring van het curriculum. Ook is de commissie bijgepraat over de voortgang van het Research Center for Curriculum Studies (RCCS) en het kwaliteitskader en de borging daarvan.

De RvT heeft de functioneringsgesprekken van de Remuneratiecommissie met de bestuurders voorbereid. De Remuneratiecommissie heeft over de resultaten van de gesprekken gerapporteerd aan de RvT.

Indien en voor zover aan de orde hebben toezichthouders hun nevenfuncties ter vergadering gemeld en zijn deze besproken, ofwel hebben zij gemeld welke nevenfuncties zij hebben beëindigd.

Agenda

Naast de jaarlijks op de agenda terugkerende onderwerpen – zie ook hierna onder besluiten en financiën - informeerde het bestuur de RvT elke vergadering over de voortgang van de programma's, het voorgenomen proces van

periodieke herijking van het curriculum en de eventuele rol van een adviserend gremium daarin, de rol van SLO bij de implementatie van het geactualiseerde curriculum, HR-zaken, tevredenheid en onderlinge verbinding met en tussen de medewerkers.

Besluiten

In 2024 heeft de RvT besloten de accountantsopdracht aan Van Ree Accountants te verlengen. De Auditcommissie heeft de jaarrekening 2023 in aanwezigheid van de accountant besproken. Gezien de geringe hoeveelheid kleine aandachtspunten en het positieve advies van de Auditcommissie heeft de RvT in december 2023 besloten de jaarrekening 2023 te bespreken zonder accountant. Verder heeft de RvT de accenten van toezicht, de honorering n.a.v. de indexatie van de WNT, het rooster van aftreden en de vergaderplanning 2024 vastgesteld.

De RvT heeft de Strategie 2024-2026, de jaarrekening 2023, de begroting 2025, alsmede een bijdrage aan een opleiding van de voorzitter RvT goedgekeurd en kennisgenomen van de meerjarenraming 2026-2029, de risicomanagementanalyse en het weerstandsvermogen.

Kwaliteitsborging

Het bestuur heeft de Commissie Kwaliteit en de RvT gedurende het jaar geïnformeerd over de voortgang van de implementatie van het kwaliteitskader. In alle fases van curriculumontwikkeling is aandacht voor kwaliteit en daarbij worden ook externe collega's en partijen betrokken. Aan de hand van enkele casussen heeft de RvT geconstateerd dat de kwaliteitsprocessen, en de evaluaties om te komen tot verbeterpunten, concreet vorm krijgen.

In het bestuursverslag staat een korte beschrijving van de manier waarop SLO aan kwaliteit heeft gewerkt.

De leerstoel hoogleraar Curriculum Studies is in 2023 gerealiseerd in samenwerking met de Universiteit van Amsterdam. De Universiteit van Amsterdam heeft de heer Dr. Arthur Bakker benoemd op de leerstoel Didactiek en curriculum in het bètadomein. Hij geeft leiding aan het Research Centre for Curriculum Studies (RCCS) dat SLO samen met de Universiteit van Amsterdam heeft opgericht. In het RCCS werken onderzoekers vanuit verschillende disciplines samen op het gebied van wetenschappelijk onderzoek naar curriculumstudies. Hiermee wordt een nog sterkere positie van de wetenschappelijke kwaliteit bij SLO geborgd. In het bestuursverslag staat een korte beschrijving van de voortgang.

(Interne) organisatie

Het bestuur van SLO houdt de RvT op de hoogte van de organisatieontwikkeling. SLO werkt de komende drie jaar vooral aan het beoogd en uitgevoerd curriculum in de vorm van curriculumactualisatie, versterking praktijk en beroep en ontwikkeling van leerlijnen, digitalisering van het geactualiseerd curriculum en tegelijk aan de ondersteunende kennisbasis en communicatie.

Om beter invulling te geven aan de maatschappelijke verantwoordelijkheid als RvT is er aandacht voor de verantwoordelijkheid die SLO heeft als gesubsidieerde instelling, een expertisecentrum met een opdracht van het ministerie van OCW. Behalve aandacht voor externe verbinding is er ook aandacht voor interne verbinding door de afspraak dat medewerkers regelmatig uitgenodigd worden bij RvT-vergaderingen over een actueel onderwerp. Zo heeft een strategisch adviseur van de afdeling Advies en Onderzoek de RvT in

2024 geïnformeerd over periodieke herijking met de focus op de vormgeving van een adviserend gremium. De RvT is geïnformeerd door managers en curriculumontwikkelaars over de activiteiten voor 2025. Ook heeft het door de OR voorgedragen RvT-lid regelmatig informeel contact gehad met de OR-voorzitter over wat er speelt in de organisatie.

Stakeholders en verwante organisaties

Op 9 oktober heeft de RvT gesproken met de voorzitter van CvTE, die reeds bekend is met het werk van SLO als oud-voorzitter RvT SLO. Hij heeft de RvT geïnformeerd over de organisatie CvTE en de samenwerking SLO-CvTE.

Op 18 oktober 2024 heeft een afvaardiging van de RvT en het bestuur een gesprek gehad met de directeur-generaal Funderend Onderwijs van het ministerie van OCW over de curriculumactualisatie, de politieke achtergrond en over een adviserend gremium en financiële afspraken.

Een afvaardiging van de RvT was tevens aanwezig bij het SLO-congres op 22 november.

Ondernemingsraad

De RvT heeft gesproken met de ondernemingsraad in een bijeenkomst over de algemene gang van zaken bij SLO. En de RvT heeft een overlegvergadering tussen het bestuur en de ondernemingsraad bijgewoond.

Ook heeft de RvT meermalen met de ondernemingsraad van SLO gesproken naar aanleiding van gesprekken tussen bestuur en OR en tussen RvT en OR en naar aanleiding van een brief van de ondernemingsraad. De signalen van gevoelens van onveiligheid binnen SLO zijn hierbij nadrukkelijk onderwerp van gesprek geweest.

Financiën

De RvT is middels twee viermaandsrapportages tussentijds geïnformeerd over de financiële positie van SLO. In maart is een risicoanalyse besproken en de bandbreedte voor het eigen vermogen vastgesteld.

De van een goedkeurende controleverklaring voorziene jaarrekening 2023 is door de RvT unaniem goedgekeurd. De RvT heeft het bestuur naar aanleiding van de goedkeuring van de jaarrekening over 2023 décharge verleend voor het gevoerde beheer en beleid.

De RvT heeft de begroting 2025 goedgekeurd.

2.Samenstelling RvT

Per 1 januari 2024 is de samenstelling van de RvT als volgt:

- mevr. H. Diender-van Dijk MCM, voorzitter (tweede termijn loopt af 1 maart 2026)
- mevr. I.I. Janssen MA, vicevoorzitter (eerste termijn loopt af 1 maart 2025)
- drs. E. Dijkgraaf RA (eerste termijn loopt af 1 juli 2026)
- dr. M.H. Kral (voordracht OR) (eerste termijn loopt af 1 september 2026)
- dr. J.J. van Dijk (eerste termijn loopt af 1 juli 2027)

De samenstelling van de drie commissies van de RvT is als volgt:

Auditcommissie:

Per 1 januari 2024:

- drs. E. Dijkgraaf RA, voorzitter
- dr. J.J. van Dijk

Remuneratiecommissie:

Per 1 januari 2024:

- mevr. I.I. Janssen MA, voorzitter
- mevr. H. Diender-van Dijk MCM

Commissie Kwaliteit:

Per 1 januari 2024:

- mevr. dr. M.H. Kral, voorzitter
- mevr. I.I. Janssen MA

Zelfevaluatie

Op 9 oktober 2024 heeft de RvT zijn functioneren in 2023/2024 geëvalueerd met een begeleider van de organisatie Bestuurs BeleidsLab. Naast deze jaarlijkse collectieve zelfevaluatie voert de voorzitter ook evaluatiegesprekken met de individuele leden. Uit de evaluatie kwam naar voren dat de RvT scherp aan de wind vaart, ondanks een roerig jaar met vraagstukken die een RvT niet dagelijks meemaakt. Het eigen leerproces is onder de loep genomen en de rol van de RvT in relatie tot de organisatie en het bestuur. De leerervaringen neemt de RvT mee in haar verdere functioneren. Met elkaar en met het bestuur is afgestemd om in 2025 nog een keer bij elkaar te komen en de governance en gezamenlijke professionalisering te bespreken.

Bezoldiging

De RvT conformeert zich aan de richtlijn van de VTOI, rekening houdend met de tijdsbesteding en de jaarlijkse indexatie gerelateerd aan de Wet Normering Topinkomens (WNT). De RvT heeft besloten de vergoedingen voor de leden van de RvT voor het jaar 2024 te verhogen met de indexering WNT zijnde 4,1%.

Opleidingen

In 2024 hebben de volgende toezichthouders aan professionele ontwikkeling gedaan op de deskundigheden besturen en toezicht (governance), financiën en control, onderwijs en onderwijsbeleid en HR.

H. Diender-van Dijk	Bronnen voor Leiderschap, ELLLA – deels bekostigd door SLO Innovation & Leadership, leergang van Comenius
E. Dijkgraaf	Het spel van toezicht voor advanced toezichthouders, VTOI-NVTK; Ethiek van governance en governance van ethiek, VTOI-NVTK

M.H. Kral	Onderwijs Research Dagen Oratie Inge Molenaar Mens – AI samenwerking in onderwijs: de hybride toekomst Europese conferentie praktijkgericht onderwijsonderzoek, EAPRIL; Strategiesessie Samen sterker: van krachtige leraar naar sterk onderwijs
I.I. Janssen	Netwerkbijeenkomst Onderwijskundig leiderschap vd toekomst; The devil inside congres, BMA; Congres Transformatie van process naar mensgerichte organisatie, Werk 3.0
J.J. van Dijk	

Voorgesteld is om in 2025 als RvT collectief een professionaliseringsactiviteit te volgen. Dit zou gekoppeld kunnen worden aan een thema en aan een heidag. Thema's zijn nog niet vastgesteld. Het is de bedoeling dat hier in 2025 vervolg aan wordt gegeven.

Nevenfuncties

H. Diender-van Dijk	Hoofdfunctie: Lid College van Bestuur hogeschool Windesheim Vicevoorzitter Raad van Toezicht DeltaWonen (tot 1/3/2024) Voorzitter Raad van Toezicht Zwolse Theaters (vanaf 1/3/2024)
E. Dijkgraaf	Hoofdfunctie: Associate partner Factor & Ros Lid Raad van Advies BIM4All Lid Raad van Toezicht, ZorgAccent Chauffeur/bijrijder Dierenambulance Rijssen-Holten Hellendoorn Lid van de Cultuur Advies Raad (CAR) Rijssen-Holten Eigenaar Dijkgraaf interim en advies
M.H. Kral	Hoofdfunctie: Lector Leren met ict Hogeschool van Arnhem en Nijmegen Lid beoordelingscommissie Subsidieregeling Npuls CTL Lid Wetenschappelijke Adviesraad Katholiek Documentatie Centrum, Radboud Universiteit
I.I. Janssen	Hoofdfunctie: Voorzitter College van Bestuur Ambion tot 1 augustus 2024 Vanaf 1 augustus 2024 Directeur NHL Stenden hogeschool Lid commissie Macro doelmatigheid Hoger Onderwijs Lid Raad van Advies bureau Meesterschap Assen Lid Bestuur SchoolPleinNoord Trainer/eigenaar Natuurlijk Leiderschap

J.J. van Dijk	Hoofdfunctie: Voorzitter CvB van Christelijke Onderwijsgroep (tot 1 september 2024) Voorzitter Uitvoeringsoverleg Energiesysteem Adviseur NPRES Lid RvT Staatsbosbeheer (tot 1 mei 2024) Lid RvT van Stichting Leerplan Ontwikkeling (SLO) Plaatsvervangend voorzitter commissie Mer en Ecologische autoriteit (vanaf 1 maart 2024) Voorzitter Raad van Commissarissen Onze Huisartsen (vanaf 1 maart 2024) Voorzitter Raad voor Leefomgeving en infrastructuur (Rli) (vanaf 1 augustus 2024) Voorzitter Vereniging voor Onderwijs Bestuurders (VvOB) vanaf 8 november 2024) Voorzitter RvT Stichting PAS (vanaf 1 oktober 2024) Voorzitter RvT Christelijk primair onderwijs Betuwe (vanaf 1 januari 2025)
---------------	---

3. Ten slotte

De actualisatie van het curriculum vraagt in de turbulente politieke omgeving veel van SLO. SLO staat op de kaart in het onderwijsveld, maar moet ook zorgen dat het veld bij SLO terecht kan om het onderwijsveld zo goed mogelijk te ondersteunen bij de implementatie en uitvoering van het curriculum. Van belang is feeling te houden met wat de behoeften en verwachtingen zijn ten aanzien van SLO.

De waardering van de RvT gaat uit naar de medewerkers en het bestuur, die vaak onder lastige en onzekere omstandigheden met veel inzet en betrokkenheid een bijdrage hebben geleverd aan de actualisatie van het curriculum en een gezonde toekomst van SLO.

De RvT bedankt de medewerkers en het bestuur hartelijk voor hun bijdrage.

w.g

Erika Diender, voorzitter RvT

1.3 Kwaliteit

SLO werkt aan curriculumontwikkeling in de verschillende programma's en projecten. Als basis voor deze curriculumontwikkeling gebruiken we het onderwijskundige ADDIE-ontwerpmodel in combinatie met het daarvan afgeleide SLO-kwaliteitskader. In de verschillende fasen van een curriculum-ontwerp (Analyse, Ontwerp, Ontwikkeling, Implementatie en Evaluatie) is aandacht voor kwaliteit. Afhankelijk van het te ontwikkelen curriculumproduct én de fase worden daarin verschillende kwaliteitsbewakende en -bevorderende activiteiten uitgevoerd. Interne en externe collega's en partijen worden betrokken om te komen tot zinvolle input voor de verschillende feedback-loops. We hanteren de algemene kwaliteitscriteria: relevantie, consistentie, bruikbaarheid en effectiviteit, aangevuld met specifieke ontwerpeisen (uit het vooronderzoek) die per product verschillend kunnen zijn.

De aandacht voor kwaliteit bestaat in grote lijnen uit de volgende onderdelen.

- Bij het agenderen en formuleren van de ontwikkelopdracht onderzoeken we vanuit trendanalyses, netwerken en ervaringen uit (monitoring en evaluatie van) eerdere ontwikkeltrajecten wat nodig is en waarom. Hierbij benutten we inzichten uit praktijk, beleid, wetenschap en maatschappij.
- In het vooronderzoek scherpen we aan wat de ontwerpeisen en randvoorwaarden zijn voor wat we gaan maken, aan welke kenmerken het product moet voldoen en welke ontwikkelaanpak daar het beste bij past. Denk aan een probleemanalyse, contextanalyse, behoefteanalyse, analyse van bestaande producten en onze eigen geleerde lessen.
- Tijdens de ontwikkelfase werken we iteratief en leggen we op gezette tijden tussenproducten intern en extern voor aan beoogde doelgroepen en aan experts, met gerichte feedbackvragen gebaseerd op de algemene kwaliteitscriteria en de ontwerpeisen. Op basis van de feedback wordt het ontwerp aangepast en volgen nieuwe feedbackrondes.
- Het conceptproduct wordt beproefd en voorgelegd aan de doelgroep voor wie het bedoeld is. Op basis van de feedback wordt het product bijgesteld.
- Bij de implementatie monitoren we of het product voldoet in de praktijk en halen we informatie op die ons helpt voor volgende ontwikkeltrajecten en voor advisering aan OCW of andere partijen. De opbrengsten hiervan worden ook weer benut bij het agenderen van curriculumvraagstukken.
- We leggen resultaten, gemaakte keuzes in aanpak en inhoud vast voor onze eigen kennisbasis, geleerde lessen en voor verantwoording.

Hoe, en hoe uitgebreid en intensief de aandacht voor kwaliteit is in de verschillende stappen hangt af van factoren als doelmatigheid, impact en efficiëntie. In grote ontwikkeltrajecten voor bijvoorbeeld de landelijk geldende kerndoelen en examenprogramma's zijn evaluaties vaak grootschaliger en formeler dan bij het ontwikkelen van producten en voorbeelduitwerkingen met een niet wettelijke status en/of voor kleinere doelgroepen. Echter, in vrijwel alle gevallen worden steeds doelgroepen en experts betrokken, leggen we in formatieve evaluaties tussenproducten voor en benutten we de feedback om tot een goed en bruikbaar product te komen.

Genoemde aanpak is gedeeld met de commissie Kwaliteit van de Raad van Toezicht, geïllustreerd en geconcretiseerd met een aantal casussen.

1.4 Inhoudelijk verslag activiteiten 2024

In deze paragraaf geven we een uitgebreide toelichting op onze werkzaamheden en resultaten die we in 2024 hebben geboekt.

Praktijk & Beroep

Het meerjarige programma Praktijk & Beroep heeft als doel het vmbo te versterken vanuit het landelijke curriculum. Hiertoe werken we aan praktijkgerichte programma's, beroepsgerichte vakken en overzicht over het gehele vmbo. Dit doen we vanuit onze curriculaire expertise en deskundigheid op het gebied van praktijk en beroep, door samen te werken met de omgeving (onderwijsveld, ketenpartners, het ministerie van OCW en verschillende stakeholders zoals SPV, platform TL en de VO-raad) en door doorlopend te zorgen voor heldere toepassingen voor het onderwijs. We hebben hiervoor een meerjarige subsidie gekregen die loopt tot en met 2028.

De afgelopen jaren hebben we hard gewerkt aan het ontwikkelen, begeleiden en monitoren van de praktijkgerichte programma's op het vmbo, inclusief examenprogramma's. Praktijkgerichte programma's geven GL- en TL-leerlingen de mogelijkheid om zich op een praktijkgeoriënteerde manier bezig te houden met keuzes voor hun toekomst. De pilot praktijkgerichte programma's vmbo liep in 2024 af. Vanaf schooljaar 2024-2025 kunnen alle vmbo (GL- en TL-) scholen één of meerdere praktijkgerichte programma's aanbieden. In de periode 2024-2027 zal het ministerie van OCW verdere besluitvorming voorbereiden naar aanleiding van de pilot, de monitoring en de evaluatie daarvan. In de tussentijd treffen we met onderzoek en gesprekken in het veld voorbereidingen voor een nieuw aanbod van praktijkgerichte programma's in 2028.

We hebben ons gericht ingezet om kennis te delen en te ontsluiten voor alle scholen die met een praktijkgericht programma aan de slag willen gaan. Hiervoor benutten we verschillende communicatiekanalen: webinars, website, conferenties, landelijke bijeenkomsten, nieuwsbrieven, community e.d. We doen onderzoek naar wat 'praktijkgericht' in het onderwijs inhoudt en wat er nodig is om dit te versterken. Hiervoor is de community vergroot tot ruim 1000 docenten en worden uitwisselingsmomenten voorbereid.

Op verzoek van het ministerie droegen we bij aan de beleidsmatige ontwikkelingen binnen het vmbo, in het bijzonder gericht op praktijkgericht onderwijs. In het kader van de ontwikkeling van een systeem voor periodieke herijking is er voor het gehele vmbo gewerkt aan de ontwikkeling van de onderhoudskalender.

De huidige inhoud van de centraal schriftelijke en praktische examens (cspe's) van de beroepsgerichte programma's zijn niet meer actueel. De syllabi en ook de examenprogramma's van de beroepsgerichte programma's worden daarom stapsgewijs vernieuwd. In 2024 zijn we begonnen met de actualisatie van het beroepsgericht programma E&O en zijn de syllabi geactualiseerd van E&O, M&T, BWI, PIE en MVI. Aan de examenprogramma's van de beroepsgerichte vakken zijn kleine wijzigingen aangebracht die voortvloeiden uit de ontwikkeling van de syllabi. Voor het beroepsgerichte vak E&O leverden we een vernieuwd examenprogramma op. Bovendien brachten we advies uit over voorgestelde en ontwikkelde nieuwe beroepsgerichte keuzevakken (commissie keuzevakken). Eind 2024 zijn daarvoor 180 keuzevakken aangemeld.

Praktijkgerichte programma's havo

Op verzoek van het havoplatform, de VO-raad, de Vereniging Hogescholen en het ministerie van OCW maakt SLO in een meerjarig project ook werk van praktijkgerichte programma's voor het havo. Er is breed draagvlak voor de ontwikkeling van praktijkgerichte programma's (pgp's) voor het havo. Het sluit goed aan bij de ontwikkelingen van praktijkgerichte programma's voor het vmbo en biedt de mogelijkheid om schooleigen examenvakken te laten erkennen. De nieuwste versies van beide door ons met het veld ontwikkelde pgp's - Maatschappij en Technologie - zijn in mei 2024 opgeleverd. Het beproeven van de conceptexamenprogramma's werd in 2024 door meer dan vijftig scholen uitgevoerd. De ondersteuning door SLO van (het toenemend aantal) scholen, het beproeven van de conceptexamenprogramma's, het verbeteren van de handreiking en dit delen met elkaar op bijeenkomsten en binnen de community hebben tot verbeteringen geleid in de opgeleverde examenprogramma's. De genoemde activiteiten en ontwikkelingen pakten we op in nauwe samenwerking met scholen en stakeholders zoals het havoplatform, de VO-raad, het Expertisepunt LOB en andere onderwijsorganisaties. De doorontwikkelde conceptexamenprogramma's worden in het voorjaar van 2025 opgeleverd.

Naast de pgp's voor Maatschappij en Technologie zette SLO zich in 2024 in voor het traject Praktijkroute havo-Educatie, dat is gericht op het ontwikkelen en beproeven van het conceptexamenprogramma Praktijkroute havo-Educatie. Het doel daarvan is het stimuleren van het aantal leerlingen dat voor een educatieve vervolgopleiding kiest. De pilot biedt gelegenheid om het conceptexamenprogramma samen met scholen verder te ontwikkelen en de structuur en uitwerking van dit conceptexamenprogramma te testen op consistentie en bruikbaarheid. In het schooljaar 2023-2024 zijn negen pilotscholen gestart. Ondanks pogingen van SLO om meer scholen voor deelname te interesseren, is daar in het schooljaar 2024-2025 slechts één school bijgekomen. Helaas hebben we moeten constateren dat het aantal pilotscholen niet voldoende is voor een kwalitatief en kwantitatief gedegen monitor op basis waarvan het conceptexamenprogramma kan worden doorontwikkeld. In samenspraak met SLO heeft het ministerie van OCW enkele mogelijke toekomstscenario's voor het vervolg geformuleerd. Dit heeft in het najaar van 2024 geleid tot de afbouw en afsluiting van de pilot voor de Praktijkroute havo-Educatie.

Als extra activiteit op het gebied van 'praktijkgericht' is in 2024 een start gemaakt met een verkenning naar de vraag of het wenselijk is dat er een praktijkgericht programma voor het vwo komt. Deze verkenning wordt in 2025 opgeleverd aan OCW.

Actualisatie curriculum

SLO voerde in 2024 in opdracht van het ministerie van OCW regie over de actualisatie van het landelijke curriculum voor het funderend onderwijs. De uitvoering is ondergebracht in het programma Actualisatie curriculum. De kwaliteitscriteria in de werkopdracht van het ministerie van OCW aan SLO zijn leidend geweest in de uitvoering van het programma. Het terugdringen van overladenheid, een doorlopende leerlijn en het aanbrengen van samenhang zijn daarbij belangrijke thema's.

Het programma Actualisatie curriculum is veelomvattend en daarom opgedeeld in de volgende programmalijnen:

- Programmalijn 1: Actualisatie van kerndoelen po, vo en (v)so.
- Programmalijn 2: Actualisatie examenprogramma's vmbo, havo en vwo - Tranche I.
- Programmalijn 3: Kennisdeling en ondersteuning.
- Programmalijn 4: Actualisatie examenprogramma's vmbo, havo en vwo - Tranche II.

Wij rapporteren hieronder per programmalijn over onze activiteiten in 2024. Omwille van de samenhang beschrijven we programmalijn 3 ná programmalijn 4.

Programmalijn 1: Actualisatie kerndoelen po, vo en (v)so

Deze programmalijn was gericht op de actualisatie van de kerndoelen po, onderbouw vo en het (v)so. De conceptkerndoelen voor Nederlands en rekenen/wiskunde hebben we in 2024 op basis van de fase van beproeven bijgesteld en formeel aangeboden aan OCW. Voor burgerschap en digitale geletterdheid zijn de conceptkerndoelen in 2024 beproefd in de onderwijspraktijk, en is gestart met de bijstelling van de conceptdoelen. Bij de fase van beproeven hebben we in 2024 in totaal in regiobijeenkomsten zo'n 400 scholen en 1000 leraren kunnen betrekken.

Daarnaast hebben we in 2024 vervolg gegeven aan de ontwikkeling van kerndoelen voor de leergebieden Engels/moderne vreemde talen, mens en maatschappij, mens en natuur, kunst en cultuur en bewegen en sport. De conceptkerndoelen hebben we in het najaar van 2024 opgeleverd. We zijn gestart met de organisatie van de fase van beproeven voor de betreffende kerndoelen.

Eind 2024 heeft de staatssecretaris Funderend Onderwijs naar aanleiding van het politieke debat over het curriculum een aanvullende opdracht aan SLO verstrekt, om de kerndoelen voor alle leergebieden meer in samenhang te presenteren en opnieuw te beoordelen of deze gaan over de kern van het curriculum. SLO is in 2024 gestart met de uitvoering van deze aanvullende opdracht voor de leergebieden Nederlands en rekenen/wiskunde.

De kerndoelen voor Europees Nederland gelden in principe ook voor Caribisch Nederland. Omwille van de positie van de verschillende talen is een traject met vier ontwikkelteams ingericht. Op Statia/Saba voor Engels en NVT (Nederlands als sterke vreemde taal), voor Bonaire voor Papiamentu en Nederlands (als vreemde taal). Dit ontwikkeltraject is in 2024 gestart. We voeren tevens werkzaamheden uit om de betreffende scholen te ondersteunen op het gebied van curriculumbewustzijn, zoals bij het uitvoeren van eilandelijk taalbeleid op Bonaire of het werken met referentiekader, leerlijnen en periodeplanners. Deels doen we dat online, maar het meest effectief blijkt te zijn om daadwerkelijk aanwezig te zijn bij de bijeenkomsten en trainingen die we hiervoor organiseren.

Alle leerlingen in het (voortgezet) speciaal onderwijs (vso) met het uitstroomprofiel vervolgonderwijs volgen dezelfde kerndoelen als leerlingen op reguliere scholen. Bij de formulering van de doelen is aandacht voor leerlingen met een specifieke onderwijsbehoefte. Voor zeer moeilijk lerende/meervoudig beperkte leerlingen zijn onze curriculumexperts in 2024 gestart met het ontwikkelen van functionele kerndoelen. Deze hebben we in concept voor Nederlands en rekenen/wiskunde opgeleverd en beproefd. Daarnaast hebben we expertgroepen ingericht om te komen tot functionele kerndoelen (concept) voor burgerschap en digitale geletterdheid. Ten slotte hebben we kerndoelen voor Nederlandse Gebarentaal (cluster 2) ontwikkeld.

Programmalijn 2: Actualisatie examenprogramma's vmbo, havo en vwo - Tranche I

Deze programmalijn behelst de actualisatie van examenprogramma's vo en wordt uitgevoerd conform de kwaliteitscriteria in de werkopdracht van het ministerie van OCW aan SLO. Het terugdringen van overladenheid, een doorlopende leerlijn en het aanbrengen van samenhang zijn daarbij belangrijke thema's. In de aanpak actualiseren we daarom de examenprogramma's voor vmbo, havo en vwo per vak/cluster van vakken in samenhang binnen één vakvernieuwingscommissie.

In 2022 zijn we gestart met de actualisatie van de examenprogramma's voor de vakken die de hoogste prioriteit kregen, namelijk Nederlands (vmbo, havo en vwo), wiskunde (havo en vwo), moderne vreemde talen (Engels, Duits, Frans en Spaans op vmbo, havo en vwo), natuurwetenschappelijke vakken (vmbo, havo, vwo) en maatschappijleer (vmbo, havo en vwo). Daarnaast zijn in 2023 ook de commissies voor Fries, Klassieke talen en de moderne vreemde talen Chinees, Italiaans, Russisch, Arabisch en Turks gestart. Het is gelukt om conform planning en in samenwerking met de breed samengestelde vakvernieuwingscommissies voor de meeste vakgebieden in 2024 de conceptexamenprogramma's, in totaal ruim zestig, af te ronden en op te leveren.

De examenprogramma's voor de natuurwetenschappelijke vakken en de aanvullende mvt-programma's (startersvariant) hebben in afstemming met het ministerie van OCW extra ontwikkeltijd gekregen. Deze dertig examenprogramma's zijn in concept eind 2024 opgeleverd en worden formeel in 2025 aangeboden aan het ministerie van OCW.

Vanwege de samenhang met de actualisatie van de examenprogramma's voor alle moderne vreemde talen is de reguliere vernieuwing en implementatie van het ERK hierin meegenomen, inclusief de vernieuwing van de taalprofielen. De taalprofielen ERK zijn in 2024 geactualiseerd, afgerond en in de loop van 2024 (digitaal) verwerkt en ontsloten.

De examenprogramma's voor wiskunde vmbo zijn al eerder opgeleverd. Het kleine aantal programma's (drie) zorgt ervoor dat vernieuwde plannen rondom de fase van beproeven eerst uitgeprobeerd kunnen worden, voordat we deze werkwijze toepassen op de totale set examenprogramma's. Na oplevering van de conceptexamenprogramma's wiskunde 1,2 is in september 2023 een syllabuscommissie in opdracht van het CvTE gestart om voor de conceptexamenprogramma's een conceptsyllabus te ontwikkelen. Voor wiskunde 1,2 is deze in het voorjaar van 2024 opgeleverd. Het beproeven van de examenprogramma's wiskunde 1,2 vindt plaats in schooljaar 2024/2025. De fase van beproeven bestaat uit try-outs die worden uitgevoerd op basis van een vooraf opgestelde impactanalyse. In 2024 is er een start gemaakt met deze try-outs: voorbereiding tot de zomer en uitvoering na de zomer. We hebben hierin negen vo-scholen betrokken, zodat onderdelen van elk conceptexamenprogramma op tenminste drie scholen worden beproefd. De ontwikkelingen verlopen volgens plan en lopen door qua realisatie in 2025.

De try-out wordt gemonitord en geëvalueerd, waardoor er een gegevensverzameling ontstaat. Op basis van alle uitkomsten worden de conceptexamenprogramma's en waar nodig ook de syllabi (verantwoordelijkheid CvTE) bijgesteld. Een selectie van vakvernieuwingscommissieleden (oud-leden vmbo en vigerende commissie havo/vwo en kerndoelen) en belangrijke stakeholders in vo en mbo worden geconsulteerd over de aanpassingen, voordat SLO de drie definitieve conceptexamenprogramma's oplevert aan het ministerie van OCW.

De ervaringen met de hierboven benoemde fase van beproeven wiskunde vmbo door middel van try-outs, hebben we meegenomen in de opstart voor de fase van beproeven voor alle conceptexamenprogramma's die in 2025 en 2026 beproefd gaan worden. In samenwerking met CvTE en Cito hebben we een vernieuwde werkwijze en organisatie-overstijgende aanpak ontworpen voor de fase van beproeven, zodat examenprogramma's zo snel als verantwoord beschikbaar zijn voor de onderwijspraktijk.

In samenwerking met OCW hebben we gewerkt aan een subsidieregeling voor en werving van 150 scholen om een groot deel van de opgeleverde conceptprogramma's (en syllabi) te beproeven. Daarvoor is een communicatieoffensief ontwikkeld en per december 2024 in uitvoering gebracht.

Daarnaast zijn curriculumexperts van SLO in 2024 gestart als adviseur curriculum in syllabustrajecten bij het College voor Toetsen en Examens (CvTE) voor examenprogramma's met een Centraal Examen (Nederlands, mvt Engels, Duits, Frans en Spaans, Klassieke talen, Fries, wiskunde, maatschappij en natuur havo en vwo, biologie, natuurkunde en scheikunde).

[Programmalijn 4: Actualisatie examenprogramma's voor vmbo, havo en vwo - Tranche II](#)

Deze programmalijn behelst net als programmalijn 2 de actualisatie van examenprogramma's vo. We volgen hierbij een vergelijkbare werkwijze, waarbij we voorbouwen op de ervaringen die we in tranche I (programmalijn 2) hebben opgedaan.

In 2024 zijn ingerichte vakvernieuwingscommissies (tranche II) samengesteld met leraren en vakexperts die de verschillende perspectieven, vakken, expertise, sectoren en leerwegen goed representeren. Vervolgens hebben deze vakvernieuwingscommissies onder leiding van procesregisseurs een start gemaakt met de ontwikkeling van de actualisatie van de examenprogramma's voor mens & maatschappij, kunst & cultuur, bewegen & sport en een keuzevak digitale geletterdheid. Voor maatschappijkunde en maatschappijwetenschappen en digitale geletterdheid en informatica zijn vooronderzoeken gestart. Bij deze ontwikkeling zijn zgn. advieskringen betrokken, waarin ook CvTE en Cito zitting hebben. Het ontwikkelproces duurt maximaal 24 maanden.

Programmalijn 3: Kennisdeling en ondersteuning

De (interne) kwaliteitszorg van het programma Actualisatie curriculum hebben we belegd in een separate programmalijn Kennisdeling en ondersteuning, die ondersteunend is aan de bovenstaande programmalijnen 1 en 2 en 4. Binnen deze programmalijn Kennisdeling en ondersteuning werken we aan instrumentontwikkeling, (door)ontwikkeling van werkinstructies, inhoudelijke voorbereiding en analyses en kwaliteitszorg. Zo zijn de toelichtingsdocumenten met gemaakte keuzes (en onderliggende tussenproducten) per leergebied volgens planning opgeleverd voor mens en maatschappij, mens en natuur, kunst en cultuur, bewegen en sport, en moderne vreemde talen.

De voorbereidingen voor het inrichten van vakvernieuwingscommissies tranche II zijn volgens plan verlopen. De producten voor de kwaliteitsborging binnen Kennisdeling en ondersteuning kunnen veelal op positieve waardering rekenen.

Voor de leergebieden/vakken Nederlands en rekenen/wiskunde zijn we in gestart met een analysetraject als basis voor een eindadvies over de toekomst van het referentiekader. Dit brengen we uit in 2025.

De basis op orde: van kerndoelen naar onderwijs

Het programma Van kerndoelen naar onderwijs richt zich op het ondersteunen van leraren en scholen bij het vertalen van de geactualiseerde kerndoelen naar kwalitatief goed onderwijs. Dit doen we door deze kerndoelen verder uit te werken in concrete hulpmiddelen voor leraren, scholen, uitgeverijen, lerarenopleidingen en eerstelijnsorganisaties. Dit programma is de volgende stap na het proces van het actualiseren van kerndoelen. In 2024 lag de nadruk op de basisvaardigheden: Nederlands, rekenen/wiskunde, burgerschap en digitale geletterdheid.

We hanteren in dit programma de volgende vijf hoofddoelstellingen.

- Ondersteuning van leraren en scholen bij de implementatie van de geactualiseerde kerndoelen en de versterking van basisvaardigheden.
- Ontwikkeling van leerlijnen en ondersteunend materiaal waarmee een doorlopende leerlijn tussen po en vo wordt gerealiseerd.
- Bieden van houvast aan leraren om richting te geven aan hun onderwijs, met ruimte voor eigen invulling en eigentijdse onderwijsvormen.
- Ophalen van wensen en behoeften uit het onderwijsveld en vertalen naar toegankelijke en gebruiksvriendelijke uitwerkingen van de kerndoelen.
- Vergroten en delen van kennis over curriculumontwikkeling en curriculumvaardigheid in het onderwijs.

In 2024 hebben we het programma Van kerndoelen naar onderwijs opgestart, is het betreffende programmateam geprofessionaliseerd en hebben we een concept-werkinstructie opgesteld met een wetenschappelijke onderbouwing. We hebben een gemeenschappelijke architectuur ontwikkeld voor alle leerlijnen. Daarnaast zijn we gestart met een werkgroep voor de gemeenschappelijke

architectuur voor educatieve curriculummaterialen. Ook werken we aan een digitaal prototype om de leerlijnen op een toegankelijke manier beschikbaar te maken voor het onderwijsveld. Medio 2024 zijn we gestart met de opstelling van leerlijnen voor Nederlands en rekenen/wiskunde.

In publicaties, met online tools en op diverse congressen, waaronder het SLO-congres op 22 november, hebben wij onze kennis gedeeld over basisvaardigheden en curriculumontwikkeling en curriculumbewust handelen. De diverse expertisepunten die door het ministerie van OCW zijn opgestart, waren daarbij voor ons een belangrijk kanaal waarin onze curriculumexperts nauw samenwerken met andere partijen. We hebben kennis over curriculumontwikkeling bij leraren en schoolleiders versterkt door expertise te delen in netwerken en ondersteunende materialen te ontwikkelen voor het curriculumgesprek op school. We ontwikkelden materialen en kennis over de leergebieden Nederlands, rekenen/wiskunde, burgerschap en digitale geletterdheid. Uitgangspunten daarbij waren de specifieke doelgroepen (jonge kind, vmbo-b en gespecialiseerd onderwijs) en samenhang tussen de leergebieden. Zoals hierboven beschreven hebben we ons ook ingezet voor het curriculumbewust handelen op de eilanden in Caribisch Nederland.

Om ervoor te zorgen dat onze producten ook daadwerkelijk passen bij de vraag, haalden we actief behoeften op bij het onderwijsveld door materialen te testen en kennis te delen via masterclasses, presentaties, webinars, netwerkbijeenkomsten en congressen. In de uitvoering van het programma is waar nodig afgestemd en samengewerkt met interne en externe partijen zoals het ministerie van OCW, sectorraden, de Inspectie van het Onderwijs, Onderwijsraad, CvTE, Cito, expertisepunten, AVS, vakverenigingen en lerarenopleidingen.

Omdat dit programma de volgende stap behelst in het proces van het actualiseren van kerndoelen, heeft de uitloop van het programma Actualisatie curriculum op verschillende manieren effect gehad op dit programma. In 2024 is de schaal waarop we de behoeften en wensen van het onderwijsveld ten aanzien van leerlijnen hebben kunnen ophalen, beperkter geweest dan gepland. Doordat meer tijd nodig was voor de definitieve vaststelling van de conceptkerndoelen, had dit uitstel tot gevolg voor ontwikkeling van de leerlijnen en de consultatiefase. Productontwikkeling voor burgerschap heeft vertraging opgelopen door vertraging in het ontwikkelen en opleveren van de conceptkerndoelen voor burgerschap. Door de uitloop in de tijd is ook de ontwikkeling van voorbeeldmateriaal en handreikingen opgeschoven. In de laatste maanden van 2024 is een werkgroep gestart met een vooronderzoek naar ontwerpprincipes en -eisen. Zij ontwikkelen de eerste voorbeelden en verzamelen feedback bij gebruikers. Positieve ontwikkeling naar aanleiding van de vertraging, is de extra tijd en ruimte en daarmee extra zorgvuldigheid rondom het ontwikkelen van de leerlijnen voor onze curriculumexperts.

Periodiek curriculumonderhoud

SLO heeft in 2024 in opdracht van en in samenwerking met OCW gewerkt aan een transparant en voorspelbaar systeem van periodiek onderhoud van het curriculum voor primair en voortgezet onderwijs. Dit systeem bestaat uit de volgende drie onderdelen.

- Een onderhoudskalender. Deze laat zien, weggezet in de tijd tot 2040, wanneer welk vak aan de beurt is voor onderhoud. SLO voert het daadwerkelijke onderhoud aan de vakken en leergebieden uit door de kerndoelen en eindexamenprogramma's bij te stellen (wettelijk instrumentarium). En daarnaast leerlijnen, handreikingen en voorbeeldmateriaal aan te passen of op te stellen (niet-wettelijk instrumentarium).
- Een nieuw in te richten Loket Curriculumsignalen, belegd bij SLO. Iedereen die vragen, opmerkingen of suggesties over het curriculum heeft, kan die indienen bij het Loket Curriculumsignalen. SLO weegt deze claims on aims, in samenwerking met andere partijen waar nodig, en besluit of deze inhoud wel of niet een plek moet krijgen in het periodieke onderhoud aan de vakken / leergebieden, zoals voorzien in de onderhoudskalender. Het loket kijkt naar signalen over de inhoud van vakken en leergebieden en naar signalen die gaan over curriculum en inrichting van het curriculum. Vraagstukken die gaan over inrichting van het stelsel zullen worden doorgestuurd naar het ministerie van OCW dat stelselverantwoordelijkheid draagt.
- Een nog nader vorm te geven gremium dat als onafhankelijke partij enerzijds een validerende taak zal krijgen voor het Loket Curriculumsignalen en anderzijds het ministerie van OCW op verzoek kan adviseren over curriculumvraagstukken met een stelselcomponent of stelselvraagstukken met een sterk curriculaire inslag. Voor 2025 is in overleg met OCW besloten om met het Loket Curriculumsignalen en de onderhoudskalender in een pilot van start te gaan en verdere actie op de inrichting van een adviserend gremium te parkeren.

Naast bovenstaande onderdelen van periodieke herijking van het curriculum, werkt SLO aan de inrichting van een manier om beter zicht te krijgen op met name het uitgevoerde curriculum. Dit is nodig als onderbouwing voor de keuzes die in de onderhoudskalender worden gemaakt over wanneer welk vak aan welk type onderhoud of actualisering toe is. Daarvoor zijn diverse vormen van monitoring en onderzoek nodig. Veel hiervan zal zich op landelijk niveau moeten afspelen en buiten SLO plaatsvinden. Daarover zijn we met verschillende partijen en het ministerie van OCW in gesprek. SLO zal daar bovendien met haar eigen monitoring en onderzoek aan bijdragen. Onder andere hiervoor is een onderzoeksagenda ingericht.

Kennisontwikkeling en -onderhoud

Bovengenoemde activiteiten voert SLO uit als expertisecentrum voor het curriculum. Deze rol kunnen we alleen goed vervullen als we voortdurend blijven werken aan deze expertise, deze onderhouden en verder ontwikkelen. Dit gebeurt bij SLO onder andere binnen onze vaksecties. Resultaten daarvan komen behalve binnen de genoemde programma's ook tot uitdrukking in vakportalen en op themapagina's op de SLO-website, evenals op (netwerk)bijeenkomsten en conferenties. Ter illustratie voorbeelden uit onze vaksecties (niet uitputtend):

- Ontwikkelen van een position-paper en deelname aan netwerken en conferenties (rekenen en wiskunde).
- Organisatie begeleidersnetwerk DG-po en (nieuw) DG-vo (digitale geletterdheid).
- Uitbrengen van nieuwsbrieven (v)so, organiseren van online netwerkbijeenkomsten, beantwoorden curriculumvragen van scholen (v)so en pro, afstemming en samenwerking vaksecties/curriculumexperts op inclusieve en functionele kerndoelen(gespecialiseerd onderwijs).
- Doorlopende trendanalyse Engels en wereldburgerschap, invloed van AI op talenonderwijs (moderne vreemde talen).
- Samenwerking met lectoraat Bewegen, School & Sport van Windesheim, samenwerking met KVLO ten aanzien van werving en selectie en publicatie van artikelen in LO-magazine (bewegen & sport).
- Participatie in werkgroepen Levende Talen, de Taalunie, en Stichting Lezen, website lezeninhetvo.nl ontwikkeld, kennisdeling op OCW Dichtbij, netwerkdagen en webinars Landelijk Netwerk Taal (LNT) voor po en het Netwerk Taalrijk Onderwijs (NTO-vo) voor vo, nieuwsbrieven (Nederlands).
- Formulering kernboodschap vakgebied (kunst en cultuur).
- Onderzoek naar onderwijskundige thema's (samenhang, kansengelijkheid, leermiddelen, toetsing) en ontwikkeling instrumentarium (zoals kijkkaders) ten behoeve van de SLO-programma's (onderwijskunde).

Onze meerjarige onderzoeksagenda is leidend geweest voor onze onderzoeken en onderzoeksactiviteiten in 2024. Deze staan in dienst van de actuele programma's van SLO. Een aantal onderzoeken loopt door en krijgt een vervolg in 2025. In 2024 werkten we aan de volgende onderzoeken:

- Onderzoek naar de borging van het proces van actualisatie van de kerndoelen Nederlands en rekenen/wiskunde en de geleerde lessen daaruit.
- Onderzoek naar vaardigheden: literatuurstudie naar de wisselwerking tussen en integratie van vakspecifieke kennis en meer generieke vaardigheden, analyse van verbindende vaardigheden in de examenprogramma's, toelichtingen over metacognitieve vaardigheden en executieve functies. Hierover is een presentatie verzorgd tijdens de Onderwijs Research Dagen.
- Onderzoek naar curriculumbewust handelen. Conceptuele verheldering van begrippen en item-constructie voor de opzet van een vragenlijst. Dit instrument wordt in 2025 gevalideerd.
- Onderzoek naar de ontwikkeling van leerlijnen. Dit betreft een literatuurverkenning en een inventarisatie hoe SLO de afgelopen 35 jaar leerlijnen heeft gedefinieerd en uitgewerkt. Daaraan is toegevoegd een internationale oriëntatie hoe andere landen met leerlijnen werken.
- Onderzoek naar implementatie. Het gaat hier om een literatuurverkenning naar factoren die van invloed zijn op implementatie van het geactualiseerd curriculum. Er is een onderzoeksplan gemaakt voor onderzoek op scholen naar de implementatie van het nieuwe curriculum.
- Onderzoek naar de praktijkcomponent binnen het vmbo door middel van een literatuurverkenning.

Vanuit het internationaal perspectief, voor het up-to-date houden van de expertise van SLO en om deze te verbinden aan internationale kennis en ervaringen, waren we actief in diverse internationale samenwerkingsverbanden via conferenties en meetings, live en online, van o.a. CIDREE, OECD, CEFR, EPAN, ISSEP en ICME-15, en droegen we van daaruit bij aan verschillende publicaties.

In 2024 is gewerkt aan het opzetten, implementeren en uitvoeren van formatieve en summatieve evaluaties in het kader van monitoring & evaluatie (M&E) in de verschillende programma's (actualisatie, beproeven vmbo bovenbouw, leerlijnen). Daarbovenop hebben we gewerkt aan een kennisbasis en een gedeelde werkwijze voor M&E voor curriculumontwikkeling, met daarbij een te raadplegen archief van instrumenten, outputs en monitor & evaluatieplannen. Er is een wetenschappelijk gefundeerd en gedragen onderbouwing opgesteld voor het M&E-beleid van SLO ter versterking van de interne kwaliteitszorg. In aanvulling is een meer praktische handreiking voor het opzetten van M&E-aanpakken gemaakt. Daarnaast hebben we databeleid geformuleerd dat geldt voor kwaliteitszorg in zijn algemeen.

Voor wat betreft digitalisering van het curriculum regelen we de digitale ontsluiting en het beheer van het landelijk beoogde curriculum (via opendata.slo.nl, GITHUB en REST-API). Zowel intern als extern maken ruim 120 partijen gebruik van deze primaire digitale bron van doelen voor het onderwijs. Grote delen van het geactualiseerde curriculum zijn inmiddels ingevoerd en waar nodig aangepast na de fase van beproeven van kerndoelen en examenprogramma's. Voor intern gebruik zijn drie ondersteunende applicaties in eerste versie opgeleverd. Het gaat om een invoertool voor curriculumdoelen voor curriculumexperts, een meldpunt voor curriculumvragen (het Loket Curriculumsignalen) en een tool voor de opslag van data van curriculummonitoring. In samenwerking met de onderwijs-IT-keten hebben we een gezamenlijke waardenlijst voor vakken/leergebieden en niveaus opgesteld, zodat alle relevante onderwijspartijen gebruik gaan maken van dezelfde unieke nummers die gekoppeld zijn aan een vak of niveau. Voor de moderne vreemde talen hebben we een Taalprofielenapplicatie opgeleverd. Met deze applicatie, die volledig draait op opendata.slo.nl, kunnen docenten en leerlingen bij elk ERK-niveau taalactiviteiten ophalen.

Als expertisecentrum levert SLO een bijdrage aan de actualisatie van syllabi in het voortgezet onderwijs. De resultaten en bijdragen aan syllabi voor het havo en vwo betroffen de start van het werken aan de syllabus filosofie vwo 2028-2030, het verbeteren van de syllabus filosofie havo 2026 en Tehatex voor zowel havo als vwo. SLO levert hierbij vakexpertise en fungeert als secretaris in de verschillende syllabus-trajecten. Ook hoort bij onze taak de coördinatie van de olympiades, ter ondersteuning van de olympiadebesturen die de acht bèta-olympiades realiseren. We hebben ons daarbij ingezet om de communicatie rondom de olympiades te versterken.

Strategische advisering is bij SLO zorgvuldig ingebed in de organisatie. We werkten aan onder meer het herinrichten van ons eigen Public Affairs-overleg, vertegenwoordigden SLO op strategisch niveau bij overleg met het ministerie van OCW en andere externe partijen, bijvoorbeeld over de ontwikkeling van een kwaliteitsalliantie en -kader leermiddelen. We zetten onze strategische expertise in voor strategische en tactische communicatie-uitingen. We zorgden ervoor dat de directie bij bestuurlijk en politiek overleg werd ondersteund, alsook dat programmamanagers en directie werden voorzien van gevraagd en ongevraagd advies bij dossiers met een politiek-bestuurlijke lading zoals periodieke herijking en het door SLO uitgebrachte advies over de implementatie van het curriculum.

Onderdeel van de ontwikkeling van kennis is de interne professionalisering van SLO'ers. Dit betreft activiteiten die elk jaar en doorlopend worden georganiseerd, zoals halfjaarlijkse SLO-dagen over relevante thema's, introductiecursussen en mentoraat voor nieuwe medewerkers, forumbijeenkomsten over specifieke curriculaire thema's zoals AI, monitoring van het curriculum, samenhang, en verdiepingsmodules voor collega's die al langer in dienst zijn. Dit palet aan professionaliseringsactiviteiten evalueren we structureel en passen we aan waar nodig. In 2024 hebben we de inhoudelijke bijeenkomsten en het aanbod vanuit bijvoorbeeld onze afdelingen HR en Communicatie verder op elkaar afgestemd. We ontwikkelen een overkoepelende visie op professionalisering en passen daar waar nodig het aanbod en de aanpak op aan. In 2025 krijgt dit een definitieve vorm.

Communicatie

De activiteiten van SLO richtten zich op (aankomende) leraren, schoolleiders, bestuurders van scholen en andere stakeholders in het onderwijsveld. Met communicatie brengen wij deze activiteiten bij hen onder de aandacht zodat zij zich bewust zijn van het bestaan en het belang van het landelijk curriculum, weten hoe ze die doelen moeten toepassen in hun onderwijspraktijk en zo goed onderwijs kunnen maken. Alle programma's van SLO worden versterkt met de bij SLO aanwezige kennis en expertise op het gebied van communicatie.

In 2024 voerden we een doelgroeponderzoek uit. Daaruit blijkt dat SLO over het algemeen gezien wordt als een deskundige partij met veel kennis. De website slo.nl wordt door alle groepen gezien als ons belangrijkste kanaal. SLO is volgens het onderzoek met name bekend van kerndoelen, leerlijnen (po en in mindere mate vo) en handreikingen schoolexamens (vo). De bekendheid van tools die SLO biedt om het curriculum binnen school praktisch vorm te geven is relatief laag, terwijl er grote behoefte is aan dit soort ondersteuning. Sessies van SLO op congressen of tijdens studiedagen worden hoog gewaardeerd. De in het onderzoek meest genoemde kenmerken van SLO zijn:

- deskundig
- geloofwaardig
- invloedrijke partij in onderwijs
- werkend in het belang van leraren en leerlingen
- zichtbare partij in onderwijs.

Mede op basis van de uitkomsten van bovengenoemd onderzoek hebben we de huisstijl van SLO vernieuwd en aansprekende, doelgroepgerichte en thematische content en communicatie-activiteiten ontwikkeld.

We hebben in 2024 een nieuw contentplatform gelanceerd: doordachtcurriculum.slo.nl. We deelden relevante content via de social media-kanalen. De corporate website slo.nl hebben we onderhouden met onder andere nieuwsberichten, publicaties en nieuwe content op thema-pagina's en vaksectiepagina's. In 2024 hadden we gemiddeld zo'n 85.000 unieke bezoekers per maand op slo.nl.

Onze overige communicatietools en -kanalen hebben we beheerd, onderhouden en doorontwikkeld. Zo gaven we negen keer een digitale nieuwsbrief per sector uit. Het totaal aantal abonnees bedraagt 18.448, waarvan 8.089 unieke. Op LinkedIn hebben we 68.000 volgers, 153 berichten gedeeld en ruim 1,2 miljoen weergaven gerealiseerd.

Samen met Didactief realiseerden we een speciale uitgave van dit vakblad over basisvaardigheden. We troffen de voorbereidingen voor het vernieuwde SLO-magazine Context dat in januari 2025 is uitgegeven (3.500 abonnees).

We waren aanwezig met een informatiestand tijdens het AVS-congres, het VO-Congres, het congres van de werkgeversraden en andere congressen. Ook hebben we gewerkt aan de voorbereidingen van onze deelname aan de Nationale Onderwijs Tentoonstelling in januari 2025. SLO was kennispartner van de Nationale Onderwijsweek en de Nationale Onderwijstalenten. Persvragen zijn beantwoord, alsook vragen uit het onderwijsveld.

Intern werkt SLO aan de optimalisatie van de digitale samenwerking, onderlinge kennisdeling en interne communicatie. We ondernemen activiteiten ter verbetering en ondersteuning van de onderlinge verbinding van medewerkers, een professioneel werkklimaat en de werknemersbeleving. Bij onderwerpen die onze bedrijfsvoering betreffen, zorgen we voor advies en ondersteuning vanuit communicatieve expertise. Zo zijn er in 2024 voorbereidende werkzaamheden verricht voor het programma Digitalisering Externe Diensten dat in 2025 onderdeel is van onze programmering.

2. Financiële informatie

2.1 Financiële positie

	31-12-2024		31-12-2023	
Op korte termijn beschikbaar				
Vorderingen	561.478		666.586	
Liquide middelen	12.291.733		16.133.442	
Liquiditeitssaldo		12.853.211		16.800.028
Af: Kortlopende schulden		7.947.789		11.897.872
Werkkapitaal		4.905.422		4.902.156
Vastgelegd op lange termijn				
Materiële vaste activa		1.158.651		1.117.356
Gefinancierd met op lange termijn beschikbare middelen		6.064.074		6.019.512
Deze financiering vond plaats met				
Eigen vermogen		5.783.424		5.833.600
Voorzieningen		280.650		185.912
		6.064.074		6.019.511

Het eigen vermogen is per ultimo 2024 gedaald van € 5.834k naar € 5.783k. Dit is het gevolg van het negatieve exploitatieresultaat van - € 50k. Het eigen vermogen bestaat uit het bestemmingsfonds publiek (€ 1.085k) en het vrije vermogen (€ 4.698k).

2.2 Financiële kengetallen

Kengetal	Definitie kengetal	Interne norm	2024	2023
Rentabiliteit	totaal resultaat / totaal baten	tussen -2% en +2%	0%	1%
Solvabiliteit 2	eigen vermogen + voorzieningen / totaal vermogen	>30 %	43%	34%
Weerstandsvermogen *	verwachte weerstandscapaciteit / benodigde weerstandsvermogen	tussen 1 en 1,4	1,31	1,32
Current ratio	vlottende activa inclusief liq.mid. / vlottende passiva	> 0,75	1,62	1,41

* Het benodigde weerstandsvermogen voor 2024 is berekend op € 3.600k in de laatst opgestelde risicomanagementrapportage, opgesteld in februari 2024. Er is

nog geen nieuwe rapportage gemaakt, dus is van hetzelfde bedrag uitgegaan in de berekening. Mede hierdoor is het kengetal vrijwel niet veranderd.

Met een weerstandsratio van ten minste 1 wordt tot uitdrukking gebracht dat iedere euro die SLO als risico loopt, wordt afgedekt door tenminste één euro uit de beschikbare weerstandscapaciteit.

Een weerstandsratio tussen de 1 en de 1,4 is voldoende en ook gewenst.

Het uitgangspunt van SLO is dat er niet meer middelen hoeven te worden aangehouden dan noodzakelijk is.

Het kengetal solvabiliteit 2 is gestegen doordat het totale vermogen veel meer is gedaald dan het eigen vermogen.

De current ratio is gestegen, doordat de vlottende passiva relatief meer zijn gedaald dan de vlottende activa.

Alle kengetallen voldoen aan de interne norm.

Daarmee is er sprake van een voldoende vermogenspositie.

3. Begroting 2025 en meerjarenraming 2026 - 2029

	Realisatie 2024	Begroting 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
Baten						
baten instellingssubsidie	10.206.680	12.450.000	14.543.865	14.978.121	15.426.797	15.881.613
baten Actualisatie onderwijsdoelen	13.105.238	13.260.429	11.971.958	6.884.494	4.486.281	2.475.737
baten Praktijk & Beroep	1.526.486	1.853.575	2.263.158	3.520.830	5.280.505	4.303.740
baten Van kerndoelen naar onderwijs	145.084	3.408.030	3.300.040	2.283.294	2.051.049	0
baten overige projectsubsidies	1.128.064	179.760	0	0	0	0
opbrengsten uit detacheringen	65.823	7.438	0	0	0	0
baten educatieve uitgevers	71.788	60.000	61.800	63.654	65.564	30.000
baten niet SLOA	71.394	50.000	51.500	53.045	54.636	56.275
Totaal baten	€ 26.320.557	€ 31.269.232	€ 32.192.321	€ 27.783.439	€ 27.364.831	€ 22.747.365
Lasten						
salariskosten	13.183.606	14.799.788	17.726.301	16.917.491	18.103.423	15.227.305
Kosten externen (tijdschr.)	151.838	790.000	821.600	846.248	871.635	897.785
overige personele lasten	1.243.238	1.456.555	1.175.442	1.099.782	1.164.694	850.702
afschrijvingslasten	239.488	282.281	272.851	287.320	245.302	228.419
huisvestingslasten	639.910	685.523	660.229	679.120	704.980	721.847
adm., beheer & diensten derden	270.437	390.192	388.818	371.127	404.626	302.051
ICT	345.540	351.833	390.637	381.986	401.763	367.520
projectkosten	10.884.667	13.443.431	11.032.820	7.441.672	5.607.095	4.252.634
Totaal lasten	€ 26.958.724	€ 32.199.603	€ 32.468.697	€ 28.024.746	€ 27.503.518	€ 22.848.263
Financiële baten en lasten						
rentebaten	€ 587.669	€ 210.000	€ 180.000	€ 150.000	€ 110.000	€ 110.000
Resultaat na belastingen	€ -50.498	€ -720.371	€ -96.376	€ -91.307	€ -28.688	€ 9.102

4. Balans per 31 december 2024

Activa	2024	2023
Vaste activa		
Materiële vaste activa		
Inv.verbouwing Amersfoort	815.190	911.730
Inventaris	81.578	44.010
Hard-/software	261.884	161.616
CMS	-	-
Totaal materiële activa	1.158.651	1.117.356
Vlottende activa		
Debiteuren	129.791	214.422
Overige vorderingen	-	-
Overlopende activa	431.687	452.164
Liquide middelen		
Tegoeden banken	12.290.323	16.132.824
Kasmiddelen	1.410	618
Totaal vlottende activa	12.853.211	16.800.028
Totaal activa	14.011.863	17.917.384

Passiva	2024	2023
Eigen vermogen		
Bestemmingsfonds publiek	1.085.000	1.085.000
Vrije reserve	4.698.424	4.748.600
Totaal eigen vermogen	5.783.424	5.833.600
Voorzieningen		
Voorzieningen	280.650	185.912
Kortlopende schulden		
Onderhanden werk projectkosten	-	-
Gedeclareerde termijnen	2.473.284	4.936.404
Crediteuren	1.582.916	1.442.075
Schuld aan ministerie van OCW	676.787	2.311.995
Loonheffing	745.253	695.359
Omzetbelasting	16.029	38.904
Schulden ter zake van pensioenen	187.504	162.566
Overlopende passiva		
Vakantietoeslag	439.022	386.206
Vakantiedagen	545.383	505.851
Accountants- en administratiekosten	34.615	31.460
Overige overlopende passiva	1.246.996	1.387.052
Totaal kortlopende schulden	7.947.789	11.897.872
Totaal passiva	14.011.863	17.917.384

5. Staat van baten en lasten

	Realisatie 2024	Begroting 2024	Verschil	Realisatie 2023
Baten				
<u>Baten projecten</u>				
Baten Instellingssubsidie	10.233.723	10.850.000	-616.277	9.193.426
Baten Actualisatie curriculum	13.128.135	12.871.904	256.231	8.974.572
Baten Praktijk & beroep	1.530.404	1.760.688	-230.283	1.407.430
Baten Van kerndoelen naar onderwijs	145.598	580.964	-435.366	0
Baten projectsubsidies overig	1.129.849	1.194.784	-64.935	970.814
Baten uit detacheringen	65.823	130.563	-64.740	133.560
Royalty's educatieve uitgevers	71.788	60.000	11.788	71.110
Baten niet - SLOA	71.394	50.000	21.394	176.624
Totaal baten	26.376.714	27.498.903	-1.122.188	20.927.536
Lasten				
<u>Personeelskosten</u>				
Salariskosten	13.232.497	14.225.062	-992.564	11.193.261
Kosten extern tijdschrijvend pers.	151.838	887.382	-735.544	243.073
Overige personeelskosten	1.243.238	1.282.795	-39.557	893.789
Totaal personeelskosten	14.627.573	16.395.239	-1.767.666	12.330.123
<u>Instellingskosten</u>				
Afschrijvingen	239.488	259.860	-20.372	197.822
Huisvestingslasten	639.910	671.816	-31.906	685.034
Administratie en beheer	270.437	326.600	-56.163	320.274
IT, inventaris en apparatuur	345.540	368.200	-22.660	319.994
Totaal instellingskosten	1.495.374	1.626.476	-131.101	1.523.124
<u>Projectkosten</u>				
Proj.kosten Instellingssubsidie	1.747.867	1.558.121	189.746	1.118.966
Proj.kosten Act. curriculum	8.356.554	7.106.826	1.249.728	5.655.854
Proj.kosten Praktijk & beroep	260.532	260.000	532	279.245
Proj.kosten Van kerndoelen naar onderwijs	0	580.964	-580.964	0
Proj.kosten projectsubsidies ov.	474.684	555.786	-81.102	331.900
Projectkosten niet-SLOA	52.296	50.000	2.296	109.115
Totaal projectkosten	10.891.932	10.111.697	780.235	7.495.079
Totale lasten	27.014.880	28.133.411	-928.786	21.348.327
Financiële baten en lasten				
Rentebaten	587.669	450.000	137.669	581.967
Resultaat na belastingen	-50.495	-184.509	134.012	161.176

Over 2024 is een negatief resultaat (op nacalculatie) behaald van - € 50k.

Dit wordt veroorzaakt door een mix van:

- de rentebaten op het eigen vermogen (+ € 183k)
- het resultaat van het project havo-Educatie (op voorcalculatie afgerekend, want onder de € 125k) ad + € 9k
- de gemaakte kosten voor het RCCS (- € 242k).

Het resultaat komt ten laste van het vrije vermogen.

6. Kasstroomoverzicht

	31-12-2024		31-12-2023	
Kasstroom uit operationele activiteiten				
Saldo baten en lasten	-50.496		161.176	
Gecorrigeerd voor rentebaten	-587.669		-581.967	
Afschrijvingen incl boekverlies/winst	239.488		199.650	
Rentebaten, niet ontvangen in het boekjaar			-	
Subtotaal (A)		-398.678		-221.141
Mutaties in:				
Voorzieningen		-94.738		61.257
Vorderingen	-105.108		-320.252	
Kortlopende schulden	-3.950.083		-1.473.866	
Mutatie werkkapitaal		-4.055.191		-1.794.118
Subtotaal (B)		-4.149.929		-1.732.861
Subtotaal Kasstroom uit bedrijfsoperaties (C = A+B)		-4.548.607		-1.954.002
Ontvangen rentebaten (D)		641.790		405.734
activiteiten (E = C + D)		-3.906.816		-1.548.268
Totaal kasstroom uit investerings-activiteiten (F)		-283.044		-257.885
Kasstroom uit financieringsactiviteiten (G)		0		0
Mutatie liquide middelen (E + F + G)		-4.189.860		-1.806.153
Verloop mutatie liquide middelen				
Stand per begin boekjaar		15.899.959		17.706.112
Mutaties in boekjaar		-4.189.860		-1.806.153
Stand geldmiddelen per 31 december		11.710.099		15.899.959

7. Waarderingsgrondslagen

Juridische vorm en voornaamste activiteiten

De organisatie is een stichting. De voornaamste activiteiten hebben betrekking op het bevorderen van kennis- en instrumentontwikkeling op het gebied van leerplanontwikkeling. Doelstelling daarbij is de onderwijsverbetering in Nederland. Daarbij baseert SLO zich op (nationale en internationale) ontwikkelingen in wetenschap, beleid, praktijk en maatschappij en draagt daaraan bij.

Toegepaste standaarden

De jaarrekening is opgesteld volgens de voorschriften voor de jaarverslaggeving voor niet-onderwijsinstellingen zoals bedoeld in de Wet SLOA 2013. Hierbij is op onderdelen afgeweken van de voorgeschreven modellen omdat dat beter aansluit bij de bedrijfsvoering en beter inzicht geeft in doelstelling en financiering van SLO. Het effect op vermogen en resultaat is nihil.

De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten. De jaarrekening is opgesteld conform richtlijn 640 organisaties zonder winststreven van de Raad van de Jaarverslaggeving.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling

Voor zover niet anders is vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de organisatie zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

De opbrengsten en kosten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben.

De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, de functionele valuta van de organisatie.

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, als ook van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en (nagenoeg) alle risico's met betrekking tot een actief of verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en/of betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

Financiële instrumenten

De financiële instrumenten omvatten bij SLO debiteuren en overige vorderingen, geldmiddelen, crediteuren en overige te betalen posten. Deze financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde. Indien instrumenten niet zijn gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de staat van baten en lasten maken eventuele direct toerekenbare transactiekosten deel uit van de eerste waardering.

Na de eerste opname worden de debiteuren, overige vorderingen en geldmiddelen gewaardeerd tegen nominale waarde en de crediteuren en overige te betalen posten tegen de reële waarde.

Verstrekte leningen en overige vorderingen

Verstrekte leningen en overige vorderingen worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode, verminderd met bijzondere waardeverminderingverliezen.

Overige financiële verplichtingen

Financiële verplichtingen die geen deel uitmaken van een handelsportefeuille worden tegen geamortiseerde kostprijs gewaardeerd op basis van de effectieve rentemethode.

Grondslagen voor de omrekening van vreemde valuta

Transacties luidend in vreemde valuta worden in de betreffende functionele valuta van de organisatie omgerekend tegen de geldende wisselkoers per transactiedatum. In vreemde valuta luidende monetaire activa en verplichtingen worden per balansdatum in de functionele valuta omgerekend tegen de op die datum geldende wisselkoers. Niet-monetaire activa en passiva in vreemde valuta's die tegen historische kostprijs worden opgenomen, worden in euro's omgerekend tegen de geldende wisselkoersen per transactiedatum. De bij omrekening optredende valutakoersverschillen worden als last in de staat van baten en lasten opgenomen.

Materiële vaste activa

De volgende categorieën materiële vaste activa zijn in gebruik:

Categorie	Afschrijvingsperiode (jaren)	Percentage afschrijving (per jaar)
Inrichting/Inventaris	10	10%
Hardware	4	25%
Vaste Bedrijfsmiddelen (VBM)	4	25%
Investerings Amersfoort	10	10%

Inrichting/Inventaris

De inrichting en het inventaris worden gewaardeerd tegen de historische aanschafwaarde, onder aftrek van afschrijvingen. Er wordt lineair afgeschreven op basis van de (resterende) economische levensduur met een restwaarde van nul. De gehanteerde afschrijvingsperiode is tien jaar.

Hardware

De hardware wordt gewaardeerd tegen de historische aanschafwaarde, onder aftrek van afschrijvingen. Er wordt lineair afgeschreven op basis van de (resterende) economische levensduur met een restwaarde van nul. De gehanteerde afschrijvingsperiode is vier jaar.

Vaste Bedrijfsmiddelen (VBM)

Deze post bestaat uit aanschaf, investeringen en afschrijvingen voor het Content management Systeem (CMS).

Investeringen Amersfoort

De inrichting en de inventaris ten behoeve van het kantoorpand in Amersfoort worden gewaardeerd tegen de historische aanschafwaarde, onder aftrek van afschrijvingen. Er wordt lineair afgeschreven op basis van de (resterende) economische levensduur met een restwaarde van nul. De gehanteerde afschrijvingsperiode is tien jaar.

Financiële vaste activa

Deelnemingen waarin invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd volgens de vermogensmutatiemethode op basis van de nettovermogenswaarde. Bij de bepaling van de nettovermogenswaarde worden de waarderingsgrondslagen van de organisatie gehanteerd. Deelnemingen met een negatieve nettovermogenswaarde worden op nihil gewaardeerd. Wanneer de organisatie garant staat voor de schulden van de betreffende deelneming wordt een voorziening gevormd. Deze voorziening wordt primair ten laste van de vorderingen op deze deelneming gevormd en voor het overige onder de voorzieningen ter grootte van het aandeel in de door de deelneming geleden verliezen, dan wel voor de verwachte betalingen door de organisatie ten behoeve van deze deelneming.

Bijzondere waardeverminderingen of vervreemding van vaste activa

Vaste activa met een lange levensduur dienen te worden beoordeeld op bijzondere waardeverminderingen wanneer wijzigingen of omstandigheden zich voordoen die doen vermoeden dat de boekwaarde van een actief niet terugverdiend zal worden. De terugverdienmogelijkheid van activa die in gebruik zijn, wordt bepaald door de boekwaarde van een actief te vergelijken met de toekomstige netto-kasstromen die het actief naar verwachting zal genereren.

Wanneer de boekwaarde van een actief hoger is dan de geschatte toekomstige kasstroom, wordt een bedrag voor impairment ten laste van het resultaat geboekt voor het verschil tussen de boekwaarde en de actuele waarde van het actief. Voor verkoop worden beschikbare activa gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere actuele waarde, onder aftrek van verkoopkosten.

Vorderingen

Vorderingen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde onder aftrek van een voorziening voor oninbaarheid. Voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de inbaarheid van de vorderingen.

Eigen vermogen

Onder het eigen vermogen worden de algemene reserve en het bestemmingsfonds publiek (egalisatiereserve) gepresenteerd. De algemene reserve bestaat uit de reserves die ter vrije beschikking staan van het bestuur. Indien een beperktere bestedingsmogelijkheid door een derde is aangebracht, dan is het aldus afgezonderde deel van het eigen vermogen aangeduid als bestemmingsfonds.

Voorzieningen

SLO vormt zo nodig voorzieningen voor de volgende zaken:

Voorziening langdurig zieken

De voorziening langdurig zieken betreft een voorziening die is gevormd voor medewerkers die na langdurige ziekte naar verwachting uit dienst treden.

Ultimo 2024 is de inschatting gemaakt, dat er € 48k aan kosten verwacht worden, waarvoor een voorziening is gevormd.

Voorziening jubileum

De jubileumvoorziening betreft een voorziening voor toekomstige jubileumuitkeringen. De voorziening betreft de contante waarde van de in de toekomst uit te keren jubileumuitkeringen. De berekening is gebaseerd op gedane toezeggingen, leeftijd en arbeidsduur en blijfkansen. Er is een disconteringsvoet van 2,5% gehanteerd en een gemiddelde stijging per jaar van 3%.

De voorziening is verhoogd van € 186k naar € 232k.

Kortlopende schulden

Schulden met een op balansdatum resterende looptijd van ten hoogste één jaar worden aangeduid als kortlopend.

Het saldo van projecten uit hoofde van werk in opdracht van derden leidt tot een vordering of een schuld op de balans. Het saldo wordt per project bepaald. Een eventueel noodzakelijke voorziening op een project uit hoofde van werk in opdracht van derden wordt in mindering gebracht op onderhanden projecten.

De onderhanden projecten zijn tegen bestede kosten minus de aan afnemers in rekening gebrachte termijnen op de balans opgenomen. Het saldo is gecorrigeerd met de in het verslagjaar gerealiseerde kosten van onderhanden projecten, en opgenomen als baten en lasten in de exploitatierekening.

Tenzij dit anders is aangegeven worden de voorzieningen opgenomen tegen de nominale waarde. Toevoegingen aan voorzieningen vinden plaats ten laste van de staat van baten en lasten. Uitgaven vinden rechtstreeks plaats ten laste van de voorzieningen.

Een voorziening in verband met verplichtingen als bedoeld in artikel 2:374 lid 1, eerste volzin BW, wordt uitsluitend opgenomen indien op de balansdatum aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

- de rechtspersoon heeft een verplichting (in rechte afdwingbaar of feitelijk)
- het is waarschijnlijk dat voor de afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen noodzakelijk is en

- er kan een betrouwbare schatting worden gemaakt van de omvang van de verplichting.

Schuld Ministerie OCW

Met ingang van 1 oktober 2016 heeft SLO als SLOA-gesubsidieerde instelling te maken met de Kaderregeling subsidies OCW, SZW en VWS. Deze heeft betrekking op de programmering en uitvoering vanaf 2017. De nieuwe regeling heeft gevolgen voor de eindafrekening en egalisatiereserve.

De egalisatiereserve is bedoeld om de SLOA-instellingen de mogelijkheid te bieden om, na toestemming van OCW, voor sommige activiteiten meer en voor andere juist minder kosten te maken.

Door de invoering van de egalisatiereserve is een tekort of overschot op een project niet langer meer de aangelegenheid van de projectleider en manager. De gevolgen werken namelijk nu direct door op organisatieniveau en vraagt dan ook om centrale sturing.

Het uitgangspunt bij de instellingssubsidie is dat er op het niveau van subsidiebeschikking wordt afgerekend (egaliseren of terugbetalen indien de egalisatiereserve maximaal is of de doelen niet gerealiseerd zijn). Projectsubsidies (= additioneel) worden ook per project afgerekend maar mogen niet worden geëgaliseerd (dus terugbetalen of aanvullen uit eigen middelen).

Tevens dienen bij projecten > € 125.000 afwijkingen van afzonderlijk begrote posten binnen een project te worden toegelicht indien ze afwijken met meer dan 20% met een minimum van € 25.000.

Personeelsbeloningen/pensioenen

SLO heeft voor haar werknemers een toegezegde pensioenregeling. Hiervoor in aanmerking komende werknemers hebben op de pensioengerechtigde leeftijd recht op een pensioen dat is gebaseerd op het gemiddeld verdiende loon berekend over de jaren dat de werknemer pensioen heeft opgebouwd. De verplichtingen, die voortvloeien uit deze rechten van haar personeel, zijn ondergebracht bij het bedrijfstakpensioenfonds ABP. SLO betaalt hiervoor premies die deels door de werkgever worden betaald en deels door de werknemer. De pensioenrechten worden jaarlijks geïndexeerd, indien en voor zover de dekkingsgraad van het pensioenfonds (het vermogen van het pensioenfonds gedeeld door haar financiële verplichtingen) dit toelaat.

SLO heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij het pensioenfonds, anders dan het effect van hogere toekomstige premies. SLO heeft daarom alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar in de jaarrekening verantwoord.

Opbrengsten projecten

SLOA-opbrengsten

De opbrengsten uit projecten SLOA regulier en incidentele SLOA-opdrachten worden in de staat van baten en lasten als baten opgenomen voor een bedrag gelijk aan de kosten indien zeker is dat deze kosten declarabel zijn. Een eventueel positief resultaat wordt genomen naar rato van het stadium van voltooiing van de transactie op verslagdatum (de zogeheten percentage of completion methode). Het stadium van voltooiing wordt bepaald aan de hand van beoordelingen van de in het verslagjaar verrichte werkzaamheden. Eventuele batige saldi tussen toegekende subsidie (beschikking) en toegerekende kosten worden toegevoegd aan het bestemmingsfonds publiek (egalisatiereserve).

Voor een eventueel verwacht negatief resultaat wordt een voorziening getroffen die in mindering is gebracht op de onderhanden projecten.

Baten overig

De opbrengsten uit de overige niet-SLOA-projecten worden in de staat van baten en lasten opgenomen voor een bedrag gelijk aan de in het verslagjaar gerealiseerde kosten. Een eventueel positief resultaat wordt genomen na voltooiing van de gehele transactie (de zogeheten completed contract methode).

Aandeel in het resultaat van organisaties waarin wordt deelgenomen

Dit is niet van toepassing bij SLO.

Belastingen

Belastingen omvatten de over de verslagperiode verschuldigde en verrekenbare winstbelastingen en latente belastingen. De belastingen worden in de staat van baten en lasten opgenomen, uitgezonderd voor zover deze betrekking hebben op posten die rechtstreeks in het eigen vermogen worden opgenomen. In dat laatste geval wordt de belasting in het eigen vermogen wordt verwerkt.

De over het boekjaar verschuldigde en verrekenbare belasting is de naar verwachting te betalen belasting over de belastbare winst over het boekjaar, berekend aan de hand van belastingtarieven die zijn vastgesteld op verslagdatum, dan wel waartoe materieel al op verslagdatum is besloten, en eventuele correcties op de over voorgaande jaren verschuldigde belasting.

Voor latente belastingen wordt een voorziening getroffen voor tijdelijke verschillen tussen de boekwaarde van activa en verplichtingen ten behoeve van de financiële verslaggeving en de fiscale boekwaarde van die posten.

Er wordt uitsluitend een actieve belastinglatentie opgenomen voor zover het waarschijnlijk is dat er in de toekomst belastbare winsten beschikbaar zullen zijn die voor de realisatie van het tijdelijke verschil kunnen worden aangewend. Actieve belastinglatenties worden per iedere verslagdatum herzien en verlaagd voor zover het niet langer waarschijnlijk is dat het daarmee samenhangende belastingvoordeel zal worden gerealiseerd.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld op basis van de indirecte methode. Kasstromen in buitenlandse valuta's zijn herleid naar euro's met gebruikmaking van de gewogen gemiddelde omrekeningskoersen voor de betreffende periodes.

8. Toelichting op de balans

8.1 Materiële vaste activa

Het verloop van de materiële vaste activa ziet er als volgt uit:

	Inrichting/ inventaris	Hardware	VBM*	Verbouw	Inv. Amersfoort	Totaal
Stand per 1 januari 2024						
Aanschafprijs	442.403	580.593	344.104	137.355	1.302.761	2.807.216
Cumulatieve afschrijvingen en waardevermindering	-398.392	-418.977	-344.104	-137.355	-391.032	-1.689.859
Boekwaarde	44.011	161.616	0	0	911.730	1.117.357
Mutaties in de boekwaarde:						
Investerings	48.507	199.871			34.666	283.044
Desinvesteringen (aanschafwaarde)	0	-6.886				-6.886
Afschrijvingen	-10.940	-97.341	0		-131.207	-239.488
Afschrijving op desinvesteringen (Cumulatieve afschrijvingen)	0	4.624				4.624
Saldo	37.568	100.269	0	0	-96.541	41.295
Stand per 31 december 2024						
Aanschafprijs	490.910	773.578	344.104	137.355	1.337.428	3.083.375
Cumulatieve afschrijvingen en waardevermindering.	-409.332	-511.693	-344.104	-137.355	-522.239	-1.924.723
Boekwaarde	81.579	261.885	0	0	815.189	1.158.652

* De post VBM (Vaste bedrijfsmiddelen) bestaat uit aanschaf, investeringen en afschrijvingen voor het Content Management Systeem (CMS).

8.2 Specificatie van de rest van de balans per 31 december 2024

	2024	2023
Debiteuren		
Debiteuren	129.791	214.422
Overlopende activa		
Vooruitbetaalde bedragen	119.074	73.866
Nog te ontvangen bedragen	125.577	187.287
Transitorische posten	187.037	191.012
	431.687	452.164
Tegoeden bankrekeningen		
ING Betaalrekening 66.48.64.880	429.437	372.710
Schatkist RC	11.860.886	15.760.957
Kruisposten	0	-843
	12.290.323	16.132.824
Kasmiddelen		
Kas	1.410	618
Totaal activa	14.011.863	17.917.384

De post debiteuren is sterk gedaald t.o.v. 2023. Dit komt door het voldoen van één grote per ultimo 2023 openstaande factuur in 2024. Het restant betreft grotendeels openstaande facturen van een detachering bij OCW.

Toelichting vorderingen

		31-12-2024		31-12-2023
Overlopende activa				
Vooruitbetaalde bedragen verzekeringen	13.549		3.818	
Vooruitbetaalde huur	144.863		141.534	
Overige vooruitbetaalde bedragen	147.699		129.735	
		306.111		275.087
Royalty's (inschatting)			0	
Rentebaten	122.956		177.077	
Overige nog te ontvangen bedragen	2.621		0	
		125.577		177.077
Totaal overlopende activa		431.688		452.164

Passiva	2024	2023
Bestemmingsfonds publiek	1.085.000	1.085.000
Vrije reserve		
Onverdeeld resultaat	- 50.176	161.175
Vrije reserve	4.748.600	4.587.424
	4.698.424	4.748.600
Overige voorzieningen		
Voorziening langdurig zieken	48.891	0
Voorziening jubileumuitkering	231.759	185.912
Totaal overige voorzieningen	280.650	185.912
Onderhanden werk projectkosten		
Vooruit ontvangen termijnen BTW	0	0
Vooruit ontv. termijnen geen BTW	5.333	0
Vooruit ontv. termijnen SLOA	2.467.951	4.936.404
Gedeclareerde termijnen	2.473.284	4.936.404
Crediteuren	1.582.916	1.442.075
Schuld aan ministerie van OCW		
Te vorderen SLOA innovatie/R&D	- 4.447.230	- 19.919.025
Ontvangen SLOA innovatie/R&D	43.551.993	19.176.596
Onderhanden werk aanv. project.	- 2.467.951	- 4.936.404
OCW te verrekenen subsidie Innovatie	- 40.388.779	- 11.909.721
OCW te ontvangen voorschot Innovatie	4.428.754	19.900.549
	676.787	2.311.995
Loonheffing		
Bijdrage WNPAWW	9	0
Loonheffingen	745.244	695.359
	745.253	695.359
Omzetbelasting		
BTW af te dragen hoog (verkopen)	0	0
BTW te vorderen verlegd (inkopen)	0	0
BTW afdracht	16.029	38.904
	16.029	38.904
Schulden ter zake van pensioenen		
Premie ABP Pensioen /NP	185.647	162.975
Netto salarissen	1.941	- 125
Tussenrekening voorschotten salaris	- 84	- 284
	187.504	162.566
Vakantietoeslag		
Reservering vakantietoeslag	439.022	386.206
Vakantiedagen		
Schuld vakantiedagen	545.383	505.851
Accountants- en admin. kosten		
Nog te betalen accountantskosten	34.615	31.460
Overige overlopende passiva		
Nog te betalen bedragen	1.246.996	1.387.052
Totaal passiva	14.011.864	17.917.385

De onderhandenwerk projectkosten betreft vrijwel geheel gelden voor Actualisatie Curriculum, die van OCW zijn ontvangen maar nog niet gebruikt. Door verbruik in 2024 is het bedrag ultimo 2024 - € 2.463k gedaald.

De post crediteuren is in 2024 met + € 141k gestegen. Veel facturen zijn eind december 2024 of in 2025 verstuurd, zodat ze niet meer in 2024 betaald konden worden.

SLO betaalt haar facturen vrijwel altijd binnen een maand.

De post overige overlopende passiva is gedaald van € 1.387k naar € 1.247k. Dit komt mede, omdat alle scholen die nog vorderingen op SLO hadden van voor 2024 nogmaals zijn verzocht om hun facturen voor verrichte werkzaamheden in te sturen. SLO heeft met afspraken gemaakt over tijdige facturatie, maar kan naleving niet afdwingen. In 2025 is in overeenkomsten de termijn waarbinnen de scholen moeten factureren verlaagd van 5 naar 2 jaar.

8.3 Toelichting op het eigen vermogen

		2024		2023
Eigen vermogen (EV)				
Stand per 1-1		5.833.600		5.870.450
Stand bestemmingsfonds publiek 31-12	1.085.000		1.085.000	
Stand vrije reserve 31-12	4.698.424		4.748.600	
Stand per 31-12 EV		5.783.424		5.833.600
Stand bestemmingsfonds publiek (BFP) 1-1	1.085.000		1.085.000	
Correctie BFP 2023 o.b.v. vaststelling OCW	0		0	
Gewijzigde stand 1-1 o.b.v. vaststelling OCW	1.085.000		1.085.000	
Stand per 31-12 BFP		1.085.000		1.085.000
Stand vrije reserve 1-1	4.748.601		4.587.425	
Resultaat boekjaar	-50.496		161.176	
Stand per 31-12 vrije reserve		4.698.105		4.748.601

Het Ministerie van OCW heeft bepaald dat een bestemmingsfonds publiek (BFP) gevormd dient te worden. Het BFP bedraagt maximaal 10% van de over het laatste kalenderjaar verleende instellingssubsidie. Het BFP voldoet aan deze norm.

8.4 Specificatie personeelsvoorzieningen

	Jubileum	Langdurig	Totaal
	uitkeringen	zieken	
Stand per 1-1	185.912	0	185.912
Dotaties	55.369	48.891	104.260
Onttrekkingen	-9.522	0	-9.522
Stand per 31-12	231.759	48.891	280.650

8.5 Toelichting op kortlopende schulden

		31-12-2024		31-12-2023
Voor gefactureerde en -ontvangen termijnen OHW				
Gedeclareerde termijnen	2.473.284		4.936.404	
Totaal		2.473.284		4.936.404
Uitsplitsing				
Gedeclareerde termijnen SLOA	2.467.951		4.936.404	
Totaal SLOA		2.467.951		4.936.404
Gedeclareerde termijnen niet-SLOA	5.333		0	
Totaal niet-SLOA		5.333		0
Totaal specificatie		2.473.284		4.936.404

9. Staat van baten en lasten gespecificeerd

9.1 Cijfermatige toelichting

	Realisatie	Begroting	Verschil	Realisatie
	2024	2024	real t.o.v begroot	2023
Baten				
Baten instellingssubsidie uren	8.485.857	9.291.879	-806.022	8.074.460
Baten instellingssubsidie MA	1.747.867	1.558.121	189.746	1.118.966
Totaal instellingssubsidie	10.233.723	10.850.000	-616.277	9.193.426
Baten Actualisatie curriculum uren	4.771.582	5.765.078	-993.496	3.318.719
Baten Actualisatie curriculum MA	8.356.554	7.106.826	1.249.728	5.655.854
Totaal Actualisatie Curriculum	13.128.135	12.871.904	256.231	8.974.572
Baten Praktijk & beroep uren	1.269.872	1.500.688	-230.815	1.128.185
Baten Praktijk & beroep MA	260.532	260.000	532	279.245
Totaal vmbo	1.530.404	1.760.688	-230.283	1.407.430
Baten V. kernd. naar onderw. uren	145.598		145.598	0
Baten V. kernd. naar onderw. MA	0	580.964	-580.964	0
Totaal V. kerndoel. naar onderw.	145.598	580.964	-435.366	0
Baten ov. projectsubsidies uren	655.164	638.998	16.166	638.914
Baten ov. projectsubsidies MA	474.684	555.786	-81.102	331.900
Totaal projectsubsidie overig	1.129.849	1.194.784	-64.935	970.814
Baten detacheringen	65.823	130.563	-64.740	133.560
Royalty's ed. uitgevers geen btw	33.806	30.000	3.806	32.201
Royalty's ed. uitgevers wel btw	37.982	30.000	7.982	38.909
Totaal educatieve uitgevers	71.788	60.000	11.788	71.110
Baten niet SLOA geen btw	60.357	50.000	10.357	164.867
Baten niet SLOA wel btw	0		0	11.757
Baten algemeen ext geen btw	450		450	
Baten algemeen ext wel btw	10.588		10.588	
Baten niet SLOA	71.394	50.000	21.394	176.624
Totaal baten	26.376.714	27.498.903	-1.122.188	20.927.536
Bruto salarissen	8.389.721	8.981.433	-591.712	7.219.614
Vakantiegeld uitkering	649.246	720.308	-71.062	552.427
Eindejaarsuitkering	752.161	810.993	-58.832	637.113
Transitievergoedingen	1.205	5.000	-3.795	4.826
Werkgeverslast ABP Pensioen/NP	1.480.288	1.631.864	-151.577	1.316.694
Werkgeverslast ABP AOP	42.347	46.045	-3.698	36.741
Premie WW	317.825	345.405	-27.579	253.966
Premie WAO	671.148	650.198	20.950	530.942
Premie WGA	49.270	88.934	-39.664	72.553
Werkgeversheffing ZVW	549.872	577.414	-27.542	467.120
Vaste vergoedingen woon-werk	16.894	661	16.233	661
Thuiswerkvergoeding	32.278	32.000	278	26.586
Internetvergoeding	21.191	23.000	-1.809	18.953
Inrichting thuiswerkplek	8.562	15.000	-6.438	6.197
Ontslagvergoedingen	91.226	50.000	41.226	6.142
Verrekening uitkering ZW	-3.807	-4.000	193	-3.490
Verrekening uitkering WAZO	-26.763	0	-26.763	-5.747
Loonkostensubsidies	-4.503	-4.500	-3	-4.393
Ov. sociale lasten en premies	24.512	30.000	-5.489	40.393
Kosten WKR	26.034	20.000	6.034	18.967
Kosten voorz. jubileumuitkering	55.369	44.557	10.812	-15.358
Mutaties voorz. langdurig zieken	48.891	110.750	-61.859	0
Mutatie schuld vakantiedagen	39.533	50.000	-10.467	12.356
Totaal salariskosten	13.232.497	14.225.062	-992.564	11.193.261

Overeenkomsten van opdracht	151.838	887.382	-735.544	243.073
Kosten soc. en med. begeleiding	39.309	35.000	4.309	25.451
Kosten activiteiten personeel	48.688	58.176	-9.488	35.624
Wervingskosten	185.307	250.000	-64.693	214.739
Honoraria overig	325.098	153.619	171.479	25.922
Reis- en verblijfskosten mdws	372.574	440.000	-67.426	358.444
Vergoeding Rvt en Adviesraad	79.269	70.000	9.269	50.137
Professionalisering	192.993	276.000	-83.007	183.472
Totaal ov. personeelskosten	1.243.238	1.282.795	-39.557	893.789
Afschrijvingskosten overige inventaris	10.940	11.793	-853	10.040
Afschrijvingskosten hardware/software	97.341	110.744	-13.403	71.206
Afschrijvingskosten CMS	0	0	0	3.673
Afschrijvingskosten Amersfoort (verbouwing)	131.207	137.323	-6.116	112.902
Totaal afschrijvingen	239.488	259.860	-20.372	197.822
Onderhoud	9.069	12.452	-3.383	9.993
Belastingen lagere overheden	7.239	9.000	-1.761	5.807
Schoonmaak	44.704	40.000	4.704	39.701
Huur	565.873	583.564	-17.691	598.272
Beveiliging	11.464	11.000	464	22.865
Overige huisvestingskosten	1.544	10.000	-8.456	5.457
Inventaris aanschaf	0	5.800	-5.800	2.096
Reparatie/onderhoud inventaris	18	0	18	842
Totaal huisvestingslasten	639.910	671.816	-31.906	685.034
Verzekeringen	59.942	37.425	22.517	43.821
Kantoorbenodigdheden	8.631	8.000	631	4.833
Porti	14.325	28.600	-14.275	18.587
Eten en drinken personeel	27.121	21.305	5.816	18.434
Diensten derden	136.555	116.100	20.455	124.483
Accountantskosten	57.219	57.000	219	61.480
Lidmaatsch. en abonnementen	17.147	20.600	-3.453	13.439
Drukwerk	1.050	5.000	-3.950	3.914
Bankkosten	6.934	6.240	694	7.700
Overige algemene kosten	88	3.450	-3.362	7.449
Representatie	18.955	22.880	-3.925	14.306
Bijzondere baten en lasten	-77.531	0	-77.531	1.828
Totaal Administratie en beheer	270.437	326.600	-56.163	320.274
Software licenties	124.897	109.200	15.697	117.190
Hardware aanschaf	3.983	6.000	-2.017	4.825
Infrastructuur	33.947	28.000	5.947	0
Software onderhoud	48.631	55.000	-6.369	44.805
Hardware onderhoud	0	0	0	828
IT beheer en advies	60.615	99.000	-38.385	90.367
Telefonie	57.877	57.000	877	50.643
Kopieerkosten	15.590	14.000	1.590	11.337
Totaal IT, inventaris en app.	345.540	368.200	-22.660	319.994

	Realisatie	Begroting	Verschil	Realisatie
	2024	2024		2023
Honoraria	63.843	118.415	-54.572	60.193
Diensten door derden	1.078.480	369.518	708.962	531.172
Abonnementen / Licenties	42.831	72.623	-29.792	46.380
Reizen en fees buitenland	59.620	15.000	44.620	111.600
Reis-/verblijf-/vergaderkosten	40.480	121.410	-80.930	53.298
Publicatiekosten (drukwerk)	124.787	157.705	-32.918	120.176
Publicatiekosten (inhuur)	11.558	55.000	-43.442	85.780
Organisatie SLO conferenties	214.106	151.000	63.106	-30.299
Bijdragen niet SLO conferenties	53.295	320.506	-267.210	91.520
Overige niet-pers. kosten proj.	58.867	176.944	-118.078	49.146
Totaal projectkosten instellingssubsidie	1.747.867	1.558.121	189.746	1.118.966
Projectkosten Actualisatie curr.	8.356.554	7.106.826	1.249.728	5.655.854
Projectkosten Praktijk&beroep	260.532	260.000	532	279.245
Projectkosten Van kerndoelen naar onderwijs	0	580.964	-580.964	0
Projectkosten ov. Projectsubs.	474.684	555.786	-81.102	331.900
Projectkosten niet-SLOA	52.296	50.000	2.296	109.115
Totale lasten	27.014.880	28.133.411	-1.118.531	21.348.327
Rentebaten	587.669	450.000	137.669	581.967
Resultaat na belastingen	-50.496	-184.509	-134.012	161.176

9.2 Tekstuele toelichting

1. Het model

Kolom 1 betreft de gerealiseerde baten en lasten op nacalculatiebasis over het boekjaar 2024. Kolom 2 geeft de begroting weer over het boekjaar 2024. Kolom 3 geeft het verschil weer tussen de realisatie en de begroting 2024. Naast de SLOA-opbrengsten zijn er ook opbrengsten uit uitleendetacheringen, derde geldstromen en royalty's. De lasten zijn onderverdeeld in personele en niet-personele projectkosten en de bedrijfskosten. De niet-personele kosten zijn out-of-pocketkosten. Dit betekent dat de toegekende subsidie minus de projectkosten resulteert in een dekkingsbijdrage voor de vaste bedrijfskosten.

2. Verantwoording

De urenrealisatie en de realisatie van activiteitenbudgetten van projecten worden door directie en managers onder andere gemonitord aan de hand van maandelijkse urenanalyses en voortgangsrapportages.

Inhoudelijke en financiële afwijkingen ten opzichte van de subsidiebeschikkingen worden gemonitord, onder andere aan de hand van de rondes monitorgesprekken, op basis waarvan terugkoppeling plaatsvindt naar OCW over voortgang en afwijkingen.

3. Toelichting op de afwijkingen t.o.v. de begroting

In 2024 is een negatief resultaat (op nacalculatie) gerealiseerd van - € 50k, zijnde de som van de rentebaten op ons vrije vermogen (+ € 183k), het resultaat op havo-Educatie (+ € 9k) en de bijdrage aan het RCCS (- € 242k). Het resultaat op havo-

Educatie komt toe aan SLO, omdat projecten onder de € 125k worden afgerekend op voorcalculatie.

Het resultaat op voorcalculatie is + € 1.647k, begroot was - € 185k. Dit verschil wordt hieronder geanalyseerd. De baten worden geanalyseerd op de realisatie op voorcalculatie. Die zijn het beste te vergelijken met de begroting, omdat zij op dezelfde uurtarieven zijn gebaseerd.

Baten

1) Baten Instellingssubsidie

De kosten van de overhead zijn lager dan begroot. Verder zijn er meer directe en minder indirecte uren geschreven per medewerker, onder andere door een lager ziekteverzuim dan begroot volgens de HOT-systematiek. Hierdoor wordt het nacalculatorisch uurtarief lager dan het voorcalculatorisch uurtarief. Het gedeelte van de baten, dat op uurtarieven wordt berekend, daalt hierdoor. De realisatie van de instellingssubsidie op nacalculatie is € 10.234k.

De realisatie op voorcalculatie is € 11.177k, ofwel + € 327k hoger dan begroot. Dit is hoger dan het maximum van € 10.850k. Als dit op nacalculatie ook hoger was geweest dan het maximum, hadden we het extra deel ten laste mogen brengen van het BFP.

De overschrijding wordt veroorzaakt door een mix van de volgende punten:

- Verschuiving van € 850k (tranche II van de projectsubsidie Actualisatie curriculum) naar de instellingssubsidie. Deze verschuiving is geaccordeerd door OCW na de eerste financiële meldingsrapportage.
- Overbestedingen van diverse projecten binnen Actualisatie, bijvoorbeeld de examenprogramma's van tranche I.
- Hogere realisatie van het deel Communicatie (+ € 142k), veroorzaakt door de opschaling van het SLO-congres.
- In het programma Van kerndoelen naar onderwijs zijn de projecten voor leerlijnen later gestart door vertraging bij Actualisatie curriculum, waardoor de realisatie - € 738k lager is dan begroot.
- Onderbesteding op het project Periodieke herijking curriculum ad - € 265k. Dit zijn nieuwe werkzaamheden voor SLO, die later zijn gestart in 2024 dan gepland en deels uitgesteld naar 2025 doordat aan andere projecten prioriteit is gegeven.

2) Baten projectsubsidie Actualisatie curriculum

De realisatie op nacalculatie is € 13.128k.

De realisatie op voorcalculatie is € 13.658k, + € 786k hoger dan begroot.

De overschrijding wordt veroorzaakt door een mix van de volgende punten:

- Het saldo van bovengenoemde verschuiving van tranche II naar de instellingssubsidie ad - € 850k en een overbesteding op tranche II ad + € 424k, totaal - € 426k.
- Onderbesteding van het programmabureau ad - € 409k.
- Niet-begroot project Fase van beproeven wiskunde ad + € 157k.
- Niet-begroot project Examenprogramma's tranche II + € 713k.
- Extra doorloop vanuit 2023 van inhuur scholen ad + € 450k.
- Materiële kosten die zijn doorgeschoven vanuit het projectbureau in 2023 ad + € 300k.

De onderbesteding van het programmabureau komt door veel lagere inhuur van externe expertise en doorschuiven van activiteiten op de Antillen.

De Materiële baten betreffen bijv. extra inzet voor communicatie en projectmanagement.

3) Baten Praktijk & beroep

De realisatie op nacalculatie is € 1.530k.

De realisatie op voorcalculatie is € 1.673k, - € 87k minder dan begroot. Er zijn veel scholen, die eerst gaan voorbereiden in plaats van met leerlingen te starten. Dit leidt tot vertraging en tot het anders inrichten van de ondersteuning van de scholen (o.a. community en bijeenkomsten). De hierbij horende onderzoeken (vraagstukken voor aanbod 2028) worden ook verplaatst naar 2025.

4) Baten Van kerndoelen naar onderwijs

De realisatie op nacalculatie is € 146k.

De realisatie op voorcalculatie is € 160k, - € 421k minder dan begroot. Er is geen realisatie geweest op het MA-gedeelte. Door vertraging in de oplevering van de kerndoelen zijn de projecten (Leerlijnen) binnen het programma Van kerndoelen naar onderwijs ook verschoven. Dat heeft geleid tot het verschuiven van de participatie van medewerkers van scholen naar 2025.

5) Baten Projectsubsidies overig

De realisatie op nacalculatie is € 1.130k.

De realisatie op voorcalculatie is € 1.197k, + € 2k meer dan begroot. Bij de projecten Expertisepunt Digitale geletterdheid en havo-p zijn meer budget en bijbehorende werkzaamheden doorgeschoven vanuit 2023 dan begroot. Anderzijds zijn er ook activiteiten van de Wetenschappelijke Curriculumcommissie doorgeschoven naar 2025.

6) Baten uit detacheringen

De baten zijn - € 65k lager dan begroot doordat een medewerker, die werd gedetacheerd, ons heeft verlaten. De loonkosten dalen hierdoor met ongeveer hetzelfde bedrag.

7) Baten educatieve uitgevers

De baten zijn + € 12k hoger dan begroot. Dit betreft vergoedingen voor gebruik van auteursrechtelijk beschermd materiaal, die jaarlijks fluctueren op basis van werkelijk gebruik.

8) Baten niet-SLOA

De baten zijn + € 21k hoger dan begroot. Dit betreft met name opbrengsten van netwerkbijeenkomsten zoals bijvoorbeeld Netwerk Taal en verhuur van onze zalen.

Lasten

9) Salariskosten

De totale lasten voor salariskosten zijn - € 993k lager uitgekomen dan begroot. De bezetting is begroot op gemiddeld 125,5 fte, tegen een realisatie van gemiddeld 120,2 fte. In 2023 was de gemiddelde bezetting 105,9 fte. Ultimo 2024 bedroeg de bezetting 120,6 fte. De bezetting was dus lager dan begroot, met name omdat nieuwe medewerkers later zijn ingestroomd. Ultimo 2023 bedroeg de bezetting 109,7 fte, in 2024 is de bezetting dus met 10,9 fte gegroeid. De ontslagvergoedingen zijn + € 41k hoger uitgevallen dan begroot.

Er was € 111k begroot als dotatie aan de voorziening langdurig zieken, deze kosten bedroegen € 49k.

10)Overeenkomsten van opdracht

De realisatie van de kosten van het extern tijdschrijvend personeel is - € 736k lager dan begroot. Door de combinatie van hogere productiviteit per medewerker en lagere frictie is ca. 5 fte minder externe inhuur nodig gebleken dan begroot.

11)Overige personeelskosten

De overige personeelskosten zijn - € 40k lager uitgekomen dan begroot. De budgetten met de grootste afwijkingen zijn:

- Lagere kosten werving:	- € 65k
- Hogere kosten honoraria overig:	+€ 171k
- Lagere kosten reis en verblijf mdws:	- € 67k
- Lagere kosten professionalisering:	- € 83k

De kosten van werving zijn lager uitgevallen dan begroot door lagere wervingskosten van communicatiemedewerkers.

De hogere kosten van honoraria overig worden veroorzaakt door meenemen van € 25k budget aan niet-bestede materiële kosten RCCS uit 2023 en niet-begrote inhuur van ondersteunende medewerkers door een langdurig zieke medewerker en een interim HR-adviseur.

De lagere reis- en verblijfkosten zijn lager door de lagere bezetting en minder reizen door werkzaamheden aan het spoor in de zomer.

De kosten van professionalisering zijn lager, o.a. door het niet benutten van de budgetten van de ontwikkelagenda.

12)Afschrijvingskosten

De afschrijvingskosten zijn - € 20k lager uitgevallen dan begroot. Dit komt met name doordat er minder laptops en telefoons zijn aangeschaft dan begroot.

13)Huisvestingslasten

De huisvestingslasten zijn - € 32k lager dan begroot. Dit komt met name door lagere energiekosten. Verder is alle nieuwe inventaris geactiveerd, zodat het budget voor kleine aanschaffen ad € 6k niet is aangesproken.

14)Administratie en beheer

De totale kosten voor administratie en beheer zijn - € 56k lager dan begroot. Dit betreft met name een meevaller op het budget van bijzondere baten en lasten ad € 78k. SLO heeft een belastingteruggave gehad na een onderzoek naar de betaalde premies Werkhervattingskas (WHK) over de laatste vier jaar. De kosten van verzekeringen en diensten derden zijn hoger dan begroot. De kosten van verzekeringen zijn sterk gestegen in 2024, mede door de groei van SLO en een afrekening van 2023. De kosten van diensten derden vallen hoger uit, met name door het niet-begrote cultuuronderzoek.

15)Inventaris en apparatuur

De kosten zijn - € 23k lager uitgevallen dan begroot, voornamelijk doordat de er minder begeleiding en advies op ICT-gebied nodig is gebleken dan begroot.

16)Projectkosten instellingssubsidie

Deze vallen + € 190k hoger uit dan begroot door het eerdergenoemde opschalen van het SLO-congres en door meer externe inhuur.

17) Projectkosten Actualisatie curriculum

De realisatie is in totaal + € 1.250k hoger dan begroot. Dit wordt toegelicht bij de analyse van de baten, deze kosten corresponderen met de MA-baten.

18) Projectkosten Praktijk & beroep

Deze kosten zijn vrijwel gelijk aan de begroting.

19) Projectkosten Van Kerndoelen naar onderwijs

De begrote kosten ad € 581k zijn niet gerealiseerd, zie de toelichting bij de baten.

20) Projectkosten overige projectsubsidies

Deze kosten zijn -€ 81k lager dan begroot, dit komt o.a. door doorgeschoven kosten naar 2025.

21) Projectkosten niet-SLOA

Deze kosten zijn + € 2k hoger dan begroot.

22) Rentebaten

De rentebaten zijn + € 138k hoger dan begroot door de hogere spaarrente.

4. Toelichting op de afwijkingen t.o.v. de P8 rapportage

In de P8 rapportage (de financiële rapportage t/m augustus/maand 8) was de prognose van het resultaat + € 866k op voorcalculatie, dit is + € 1.647k geworden. Hierbij moet worden aangetekend, dat de realisatie van de instellingssubsidie + € 327k hoger is dan het maximum in 2024 van € 10.850k, waarmee in de P8 rapportage is gerekend. Als je dit effect eruit haalt, is het resultaat + € 454k hoger uitgevallen dan de prognose in de P8.

Het resultaat is veel hoger doordat de kosten meer zijn gedaald t.o.v. de prognose dan de baten.

De baten van Actualisatie curriculum zijn - € 493k lager uitgevallen.

Dit komt doordat er meer naar 2025 is doorschoven. Dit betreft de fase van beproeven van rekenen en wiskunde (inhuur van expertise van scholen).

Verder is er de eerder genoemde onderbesteding van het programmabureau: de veel lagere inhuur van externe expertise en het doorschuiven van activiteiten op de Antillen.

Beide activiteiten zullen in 2025 alsnog worden gerealiseerd.

De baten van Van Kerndoelen naar onderwijs zijn - € 75k lager uitgevallen door de eerder gegeven verklaring van uitstel in de analyse van de baten.

De baten van projectsubsidies overig zijn - € 164k lager uitgevallen door o.a. de naar 2025 doorgeschoven activiteiten van de Wetenschappelijk Curriculumcommissie en havo-p.

De salariskosten zijn - € 254k lager uitgevallen dan verwacht, in lijn met de lagere omzet. De lagere salariskosten komen ook door de lagere dotatie aan de voorziening langdurig zieken (-€ 62k) en doordat de prognose van de schuld aan vakantiedagen + € 140k hoger was dan is gerealiseerd.

De post overige personeelskosten is - 87k lager uitgevallen, voornamelijk omdat er minder wervingskosten van communicatiemedewerkers zijn geweest dan voorzien.

De projectkosten van Actualisatie curriculum zijn - € 505k lager dan voorzien, o.a. door het doorschuiven van een deel van de fase van beproeven Rekenen en wiskunde ad ca. € 150k en de onderbesteding van het programmabureau ad ca € 350k.

De projectkosten van Van Kerndoelen naar onderwijs zijn € -52k lager, zie eerdere analyse.

De projectkosten van overige subsidies zijn - € 182k lager, zie eerdere analyse.

Tenslotte zijn de rentebaten zijn + € 38k hoger uitgevallen dan de prognose in de P8 rapportage. Door lagere kosten bleven de banksaldi hoger dan waarmee was gerekend.

10. Financiële instrumenten

Algemeen

SLO maakt in de normale bedrijfsuitoefening gebruik van financiële instrumenten die SLO blootstellen aan markt- en/of kredietrisico's. Deze instrumenten betreffen posten die in de balans zijn opgenomen, zoals vorderingen en schulden. De instelling handelt niet in deze financiële instrumenten en hanteert procedures en gedragsrichtlijnen zoals voor haar voorgeschreven om de omvang van het kredietrisico bij tegenpartijen te beperken.

Kredietrisico

De vorderingen uit hoofde van debiteuren zijn over het algemeen beperkt van omvang evenals het kredietrisico op deze vorderingen.

Renterisico

Het renterisico is nihil aangezien er geen sprake is van opgenomen leningen.

Reële waarde

De reële waarde van de in de balans verantwoorde financiële instrumenten, zijnde vorderingen, liquide middelen en kortlopende schulden, benadert de boekwaarde ervan.

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Op 12-12-2019 is een huurovereenkomst ondertekend voor het kantoorpand in Amersfoort (circa 1.890 m²) voor de huurtermijn van 5 jaar, met als huuringangsdatum 1 juli 2020. De opzegtermijn is een jaar. Deze opzegtermijn is inmiddels verlopen, de waarborg bedraagt € 113.788.

De huurprijs van het gehuurde kantoorpand en parkeerplaatsen bedroeg per 1 januari 2024 op jaarbasis € 526k inclusief servicekosten en 5% btw-compensatie. De huurprijs wordt jaarlijks per 1 juli geïndexeerd op basis van de consumentenprijsindex. De servicekosten worden jaarlijks afgerekend op basis van werkelijke kosten.

Overzicht van alle huur- en leaseverplichtingen (x € 1.000)

Soort	Locatie	van	t/m	2025	2026	2027	2028	totaal
Huur kantoor	Amersfoort	1-7-2020	30-6-2030	€ 558	€ 562	€ 579	€ 602	€ 2.301
Grenke	Amersfoort	1-7-2024	30-6-2029	€ 5	€ 5	€ 5	€ 5	€ 21
			Totaal	€ 563	€ 567	€ 584	€ 607	€ 2.322

Overzicht van garanties (x € 1.000)

Soort/Cred.	Locatie	van	t/m	2025	2026	2027	2028	totaal
Waarborgsom	Amersfoort	2023	2030	€ 118	€ 118	€ 118	€ 118	€ 472
			Totaal	€ 118	€ 118	€ 118	€ 118	€ 472

Overzicht van alle overige verplichtingen (x € 1.000)

Crediteur	Locatie	van	t/m	2025	2026	2027	2028	totaal
AFAS	Amersfoort	1-1-2022	31-12-2026	€ 42	€ 42			€ 83
Van Ree	Amersfoort	1-7-2019	30-6-2025	€ 60	€ 62			€ 122
JWS secure printing				€ 8	€ 8	€ 8	€ 8	€ 32
Vindicta	Amersfoort	1-7-2023	1-7-2026	€ 59	€ 33			€ 92
UvA	Amersfoort	1-1-2023	31-12-2027	€ 221	€ 135	€ 139	€ 143	€ 638
			Totaal	€ 390	€ 279	€ 147	€ 151	€ 967

Verder zijn er meerjarige overeenkomsten met voornamelijk scholen. De onderliggende overeenkomsten zijn vastgelegd in het contractenregister. De verplichtingen zijn gedekt door subsidiebeschikkingen.

11. Bezoldiging en WNT

11.1 Bezoldiging van bestuurders en toezichthouders

Bestuur	Functie	2024	2023
J. Divis, MA, MSc	Voorzitter bestuur	€ 180.578	€ 173.865
Drs. S. Tromp	Lid bestuur	€ 143.903	€ 161.365

De bezoldiging van het bestuur is inclusief werkgeverslasten.

In de uitwerking van de WNT in paragraaf 11.2 zijn de werkgeverslasten buiten beschouwing gelaten.

De bezoldiging is in 2024 verhoogd met de WNT-indexering.

Raad van toezicht	Functie	2024	2023
Drs. J.H. van der Vegt MPM (tot 1-7-2023)	Voorzitter RvT	n.v.t.	€ 6.885
Mevr. H. Diender-van Dijk MCM	Voorzitter	€ 18.896	€ 11.475
Mevr. I.I. Janssen MA	Vicevoorzitter	€ 15.724	€ 8.611
Drs. E. Dijkgraaf RA	Lid	€ 12.579	€ 9.180
Dr. M.H. Kral	Lid	€ 12.579	€ 9.180
Dr. J.J. van Dijk	Lid	€ 12.579	€ 4.590

11.2 Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

Bestuur

Gegevens 2024

Functiegegevens	J. Divis, MA, MSc	Drs. S. Tromp
Aanvang en einde functievervulling in 2024	Voorzitter bestuur	Lid bestuur
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	01/01 - 31/12	01/01 - 25/08
Dienstbetrekking	1	1
	ja	Ja

Bezoldiging

Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 144.366	€ 90.837
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 23.434	€ 13.893
Subtotaal	€ 167.800	€ 104.730

Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 233.000	€ 151.514
---	-----------	-----------

-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
--	--------	--------

Bezoldiging

167.800

104.730

Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	J. Divis, MA, MSc	Drs. S. Tromp
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.
	N.v.t.	N.v.t.

Gegevens 2023

bedragen x € 1	J. Divis, MA, MSc	Drs. S. Tromp
Functiegegevens	Voorzitter bestuur	Lid bestuur
Aanvang en einde functievervulling in 2023	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	1
Dienstbetrekking?	Ja	Ja

Bezoldiging

Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 138.721	€ 127.041
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 22.681	€ 22.292
Subtotaal	€ 161.402	€ 149.333

Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 223.000	€ 223.000
---	-----------	-----------

Bezoldiging

€ 161.402

€ 149.333

Raad van Toezicht

Gegevens 2024

bedragen x € 1

Functiegegevens

Aanvang en einde functievervulling in 2024

Mevr. HE. Diender-
van Dijk MCM

Voorzitter

01/01 - 31/12

Bezoldiging

Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum

-/- Onverschuldigd betaald en nog niet

terugontvangen bedrag

Bezoldiging

€ 18.896
€ 34.950
N.v.t.
€ 18.896

Gegevens 2023

bedragen x € 1

Functiegegevens

Aanvang en einde functievervulling in 2023

Drs. J.H. van der
Vegt MPM

Voorzitter

01/01-30/6

Mevr. HE. Diender-
van Dijk MCM

(Vice-) voorzitter

01/01-31/12

Bezoldiging

Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum

€ 6.885	€ 11.475
€ 16.588	€ 22.300

Gegevens 2024

bedragen x € 1

Functiegegevens

Aanvang en einde functievervulling in 2024

Mevr. I.I. Janssen
MA

Vicevoorzitter

01/01 - 31/12

Drs. E. Dijkgraaf RA

Lid

01/01 - 31/12

Bezoldiging

Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum

-/- Onverschuldigd betaald en nog niet

terugontvangen bedrag

Bezoldiging

15.724	12.579
€ 23.300	€ 23.300
N.v.t.	N.v.t.
€ 15.724	€ 12.579

Gegevens 2024

bedragen x € 1

Functiegegevens

Aanvang en einde functievervulling in 2024

Mevr. M.H. Kral

Lid

01/01 - 31/12

Dr. J.J. van Dijk

Lid

01/01 - 31/12

Bezoldiging

Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum

-/- Onverschuldigd betaald en nog niet

terugontvangen bedrag

Bezoldiging

€ 12.579	€ 12.579
€ 23.300	€ 23.300
N.v.t.	N.v.t.
€ 12.579	€ 12.579

Gegevens 2023

bedragen x € 1

Functiegegevens

Aanvang en einde functievervulling in 2023

Mevr. I.I. Janssen

MA

Lid / Vicevoorzitter

01/01 - 31/12

Drs. E. Dijkgraaf RA

Lid

01/01 - 31/12

Bezoldiging

Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum

-/- Onverschuldigd betaald en nog niet
terugontvangen bedrag**Bezoldiging**

€ 8.611	€ 9.180
€ 22.300	€ 22.300
N.v.t.	N.v.t.
€ 8.611	€ 9.180

Gegevens 2023

bedragen x € 1

Functiegegevens

Aanvang en einde functievervulling in 2023

Mevr. M.H. Kral

Lid

01/01 - 31/12

Dr. J.J. van Dijk

Lid

01/07 - 31/12

Bezoldiging

Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum

-/- Onverschuldigd betaald en nog niet
terugontvangen bedrag**Bezoldiging**

€ 9.180	€ 4.590
€ 22.300	€ 22.300
N.v.t.	N.v.t.
€ 9.180	€ 4.590

Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum 2024: 15% van € 233.000 voor de
voorzitter, 10% voor een RvT lid, naar rato van duur functievervulling in 2024.

Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum 2023: 15% van € 223.000 voor de
voorzitter, 10% voor een RvT lid, naar rato van duur functievervulling in 2023.

11.3 Uitkering wegens beëindiging dienstverband

Bestuur	
Gegevens 2024	
	Drs. S. Tromp
Functiegegevens	Lid bestuur
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1
Jaar waarin dienstverband is beëindigd	2024
Uitkering wegens beëindiging van het dienstverband	
Overeengekomen uitkeringen wegens beëindiging dienstverband	€ 62.102
Individueel toepasselijk maximum	€ 75.000
Totaal uitkeringen wegens beëindiging dienstverband	€ 62.102
Waarvan betaald in 2024	€ 62.102
Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.

Amersfoort, 4 juni 2025

Bestuur
w.g
Dhr. J. Divis, Ma, MSc
voorzitter

Raad van Toezicht (RvT)
w.g
Mevr. H. Diender-van Dijk MCM,
voorzitter
w.g
Mevr. I.I. Janssen MA,
Vicevoorzitter
w.g
Mevr. dr. M.H. Kral
w.g
Dhr. drs. E. Dijkgraaf RA
w.g
Dhr. dr. J.J. van Dijk

12. Honoraria van de accountant

	2024	2023
Onderzoek van de jaarrekening	€ 57.219	€ 61.480
Adviesdiensten op fiscaal terrein	€ 0	€ 0
Adviesdiensten andere controleopdrachten	€ 0	€ 0
Andere niet controlediensten	€ 0	€ 0
	€ 57.219	€ 61.480

13. Resultaatsbestemming

Bestemming van het resultaat over het boekjaar 2024

De jaarrekening 2024 is goedgekeurd in de Raad van Toezicht vergadering gehouden op 4 juni 2025.

De Raad van Toezicht heeft de bestemming van het resultaat goedgekeurd conform het daartoe gedane voorstel.

Voorstel tot bestemming van het resultaat over het boekjaar 2024

Het bestuur stelt met goedkeuring van de Raad van Toezicht voor om het negatieve resultaat over het boekjaar 2024 ad - € 50.495k te onttrekken aan het eigen vermogen, en wel ten laste van de vrije reserve. Dit voorstel is al goedgekeurd door het ministerie van OCW.

Gebeurtenissen na balansdatum

Geen.

14. Verantwoording SLOA gelden

Dit is het financieel verslag van de in hoofdstuk 1.3 beschreven activiteiten, met in achtneming van de geldende wet- en regelgeving SLOA.

Als basis voor de berekening van het saldo is een onderscheid gemaakt tussen:

1. De instellingssubsidie, waarbij de gerealiseerde uren tegen kostprijs op nacalculatie (NC) zijn opgenomen.
2. Projectsubsidie(s) < € 125.000, waarbij de kostprijs op voorcalculatie (VC) de basis is voor de afrekening.
3. Projectsubsidie(s) > € 125.000, waarbij de gerealiseerde uren tegen kostprijs op NC zijn opgenomen.

Het verschil tussen de realisatie volgens de kostprijs op NC en de kostprijs op VC bedraagt - € 943.116.

14.1 Besteding instellingssubsidie en projectsubsidies

De totaal beschikbare subsidie voor 2024 is € 29.312.484. Dit is te verdelen in:

- 1.1 Instellingssubsidie € 10.850.000
- 1.2 Projectsubsidies € 18.462.484
 - Projectsubsidies € 13.525.398
 - Onderhanden werk (OHW) boekjaar 2023 € 4.937.086 (tabel 1)

Van de beschikbare subsidie hebben we een omzet gerealiseerd ad € 26.167.710, te verdelen in:

- Omzet instellingssubsidie € 10.233.724
- Omzet projectsubsidies € 15.933.986

Dit resulteert eind 2024 in het volgende saldo niet-bestede subsidies ad € 3.144.774:

- OHW boekjaar 2024 € 2.467.951
- Te retourneren aan OCW € 676.822
- Instellingssubsidie € 616.276
- Projectsubsidies € 60.547

1.1 Instellingssubsidie

Van de beschikbare instellingssubsidie ad. € 10.850.000 resteert na verrekening van de gerealiseerde omzet € 10.233.724 een saldo van € 616.276. Van dit saldo zal een bedrag van € 297.862 als resultaat instellingssubsidie toegevoegd worden aan het bestemmingsfonds publiek (BFP) en een bedrag van € 318.414 zal aan OCW worden geretourneerd omdat niet alle afgesproken producten zijn opgeleverd. Echter: als gevolg van het bereiken van het plafond voor de vorming van het BFP zal het volledige bedrag (€ 616.276) worden geretourneerd naar OCW. Voor een specificatie op beschikkingsniveau wordt verwezen naar paragraaf 14.4.

1.2 Projectsubsidies en onderhanden werk boekjaar 2023

Van de beschikbare projectsubsidie ad € 18.462.484 resteert na verrekening van de gerealiseerde omzet € 15.933.986 een saldo van € 2.528.498. Hiervan wordt € 2.467.951 gebruikt voor de afronding van negen projecten in 2025 (tabel 2).

Het resterende deel ad € 60.547 gaat retour naar OCW. Voor een specificatie op beschikkingsniveau wordt verwezen naar paragraaf 14.4.

Te retourneren aan OCW

Saldo retour instellingssubsidie	€ 616.276
Saldo retour projectsubsidies	€ 60.547
Totaal retour aan OCW	€ 676.822

Onderhanden werk 2023				
Beschikking	Project	Toekenning	Realisatie	Saldo
A24F	8003	€ 7.514.366	€ 4.022.887	€ 3.491.479
A24G	8055	€ 4.089.895	€ 2.847.415	€ 1.242.480
A23E	8115	€ 385.220	€ 335.810	€ 49.410
A23G	8151	€ 489.280	€ 335.563	€ 153.717
Totaal		€ 12.478.761	€ 7.541.675	€ 4.937.086

Tabel 1. OHW 2023

Onderhanden werk 2024				
Beschikking	Project	Toekenning	Realisatie	Saldo
A22A	8055	€ 5.867.884,00	€ 5.331.306,63	€ 536.577,37
A23E	8115	€ 352.010,00	€ 203.213,71	€ 148.796,29
A23G	8151	€ 527.116,99	€ 455.371,72	€ 71.745,27
A24A	8195	€ 4.306.500,00	€ 3.472.125,80	€ 834.374,20
A24C	8182	€ 264.736,00	€ 207.606,96	€ 57.129,04
A24E	8189	€ 1.760.688,00	€ 1.530.404,03	€ 230.283,97
A24F	8199	€ 580.963,80	€ 145.598,74	€ 435.365,06
A24G	8220	€ 834.317,00	€ 712.766,88	€ 121.550,12
A24H	8221	€ 189.630,00	€ 157.500,00	€ 32.130,00
Totaal		€ 14.683.845,79	€ 12.215.894,46	€ 2.467.951,33

Tabel 2. OHW 2024

14.2 Bepaling bestemmingsfonds publiek

De hoogte van het bestemmingsfonds publiek (BFP) wordt opgebouwd conform de regelgeving voortvloeiend uit de kaderregeling subsidies OCW, SZW en VWS. Stapsgewijs is beschreven hoe de mutatie bestemmingsfonds publiek is bepaald.

1. Bepaling dotatie BFP

Toekenning instellingssubsidie:	€ 10.850.000
Realisatie (nacalculatiebasis)	<u>€ 10.233.724</u>
Saldo	616.276

Uitsplitsing:

BFP	€ 297.862	Zie tabel in paragraaf 14.4
Retour OCW	<u>€ 318.414</u>	Zie tabel in paragraaf 14.4
	€ 616.276	

2. Maximaal te vormen BFP 2024

Het ministerie van OCW heeft bepaald dat een BFP gevormd moet worden. Dit fonds bedraagt maximaal 10% van de over het laatste kalenderjaar verleende instellingssubsidie

Verleende subsidie 2024	€ 10.850.000
Maximaal te vormen BFP	€ 1.085.000

3. Bestemmingsfonds publiek

Stand BFP per 1 januari 2024	€ 1.085.000	
Dotatie vanuit resultaat 2024	€ 297.862	
Gerealiseerde SLOA-opdrachten		Zie tabel in paragraaf 14.4
Totaal stand per 31 december 2024	€ 1.382.862	N.B. Max. van € 1.085.000 overschreden
Aftopping (retour OCW)	<u>€ -297.862</u>	
Totaal (na aftopping)	<u>€ 1.085.000</u>	

4. Schuld OCW

Saldo instellingssubsidie 2024	€ 616.276	Zie tabel in paragraaf 14.4 op NC-basis
---------------------------------------	------------------	---

Uitsplitsing:

Retour OCW wegens niet opgeleverde producten	€ 318.414	Zie tabel in paragraaf 14.4 op NC-basis
Retour aftopping BFP	€ 297.862	Zie punt 3 BFP in deze paragraaf
Saldo instellingssubsidie 2024, dotatie BFP	<u>€ 0</u>	
Saldo instellingssubsidie 2024	<u>€ 616.276</u>	

14.3 Verrekeningsformulier voorschotten SLOA

Beschikingsbriefnr.	Besch./ proj.code prj.	Toegekende subsidie	Onderhanden werk 31-12-2023	Eigen en overige bijdragen	Realisatie totaal per 31-12-2024	Realisatie MA-kosten	Realisatie uren	Verschil	Afgerond (n=nee)	Retour OCW	Onderhanden werk 31-12-2024	Naar egalisatie
VO/560171400	24A	€ 1.634.400	€ -	€ -	€ 2.614.836	€ 102.257	€ 2.512.579	€ -980.436		€ -	€ -	€ -980.436
VO/560171400	24B	€ 3.461.868	€ -	€ -	€ 2.486.299	€ 375.879	€ 2.110.421	€ 975.569		€ -	€ -	€ 975.569
VO/560171400	24C	€ 844.873	€ -	€ -	€ 526.459	€ 44.780	€ 481.679	€ 318.414	n	€ 318.414	€ -	€ -
VO/560171400	24D	€ 2.990.251	€ -	€ -	€ 2.641.814	€ 399.555	€ 2.242.259	€ 348.437		€ -	€ -	€ 348.437
VO/560171400	24E	€ 1.918.608	€ -	€ -	€ 1.964.315	€ 825.395	€ 1.138.920	€ -45.707		€ -	€ -	€ -45.707
Subtotaal SLOA instellingssubsidie		€ 10.850.000	€ -	€ -	€ 10.233.724	€ 1.747.867	€ 8.485.857	€ 616.276		€ 318.414	€ -	€ 297.862

Beschikingsbriefnr.	Besch./ proj.code prj.	Toegekende subsidie	Onderhanden werk 31-12-2023	Eigen en overige bijdragen	Realisatie totaal per 31-12-2024	Realisatie MA-kosten	Realisatie uren	Verschil	Afgerond (n=nee)	Retour OCW	Onderhanden werk 31-12-2024	Naar egalisatie
VO/560082364	A21D	€ -	€ 3.491.479	€ -	€ 3.454.435	€ 3.454.435	€ -	€ 37.043	j	€ 37.043	€ -	€ -
VO/560134320	A22A	€ 4.625.404	€ 1.242.480	€ -	€ 5.331.307	€ 3.999.199	€ 1.332.108	€ 536.577	n	€ -	€ 536.577	€ -
VO/560146159	A23E	€ 302.600	€ 49.410	€ -	€ 203.214	€ 55.743	€ 147.471	€ 148.796	n	€ -	€ 148.796	€ -
VO/560162867	A23G	€ 373.400	€ 153.717	€ -	€ 455.372	€ 290.588	€ 164.783	€ 71.745	n	€ -	€ 71.745	€ -
VO/560173719	A24A	€ 4.306.500	€ -	€ -	€ 3.472.126	€ 32.652	€ 3.439.474	€ 834.374	n	€ -	€ 834.374	€ -
VO/560173721	A24B	€ 184.124	€ -	€ -	€ 171.688	€ 56.078	€ 115.610	€ 12.436	j	€ 12.436	€ -	€ -
VO/560173724	A24C	€ 264.736	€ -	€ -	€ 207.607	€ 62.889	€ 144.718	€ 57.129	n	€ -	€ 57.129	€ -
VO/560173725	A24D	€ 103.035	€ -	€ -	€ 91.968	€ 9.386	€ 82.582	€ 11.067	j	€ 11.067	€ -	€ -
VO/560171415	A24E	€ 1.760.688	€ -	€ -	€ 1.530.404	€ 260.532	€ 1.269.872	€ 230.284	n	€ -	€ 230.284	€ -
VO/560173731	A24F	€ 580.964	€ -	€ -	€ 145.599	€ -	€ 145.599	€ 435.365	n	€ -	€ 435.365	€ -
VO/560186496	A24G	€ 834.317	€ -	€ -	€ 712.767	€ 712.767	€ -	€ 121.550	n	€ -	€ 121.550	€ -
VO/560186497	A24H	€ 189.630	€ -	€ -	€ 157.500	€ 157.500	€ -	€ 32.130	n	€ -	€ 32.130	€ -
		€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -		€ -	€ -	€ -
		€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -		€ -	€ -	€ -
Subtotaal SLOA projectsubsidie		€ 13.525.398	€ 4.937.086		€ 15.933.986	€ 9.091.770	€ 6.842.216	€ 2.528.498	€ -	€ 60.547	€ 2.467.951	€ -
SLOA Totaal		€ 24.375.398	€ 4.937.086	€ -	€ 26.167.710	€ 10.839.636	€ 15.328.074	€ 3.144.774		€ 378.960	€ 2.467.951	€ 297.862

14.4 Bepaling bestemmingsfonds publiek

Beschikingsbriefnr.	Besch./ proj.code Prj.	Toegekende subsidie	Onderhanden werk 31-12-2023	Eigen en overige bijdragen	Realisatie totaal per 31-12-2024	Realisatie MA- kosten	Realisatie uren	Verschil	Afgerond (n=nee)	Retour OCW	Onderhanden werk 31-12-2024	Naar egalisatie op VC
VO/560171400	24A	€ 1.634.400	€ -	€ -	€ 2.913.536	€ 102.257	€ 2.811.279	€ -1.279.136		€ -	€ -	€ -1.279.136
VO/560171400	24B	€ 3.461.868	€ -	€ -	€ 2.723.770	€ 375.879	€ 2.347.891	€ 738.098		€ -	€ -	€ 738.098
VO/560171400	24C	€ 844.873	€ -	€ -	€ 580.053	€ 44.780	€ 535.272	€ 264.820	n	€ 264.820	€ -	€ -
VO/560171400	24D	€ 2.990.251	€ -	€ -	€ 2.898.960	€ 399.555	€ 2.499.405	€ 91.291		€ -	€ -	€ 91.291
VO/560171400	24E	€ 1.918.608	€ -	€ -	€ 2.060.521	€ 825.395	€ 1.235.126	€ -141.913		€ -	€ -	€ -141.913
Subtotaal SLOA instellingssubsidie		€ 10.850.000	€ -	€ -	€ 11.176.840	€ 1.747.867	€ 9.428.974	€ -326.840		€ 264.820	€ -	€ -591.661

Beschikingsbriefnr.	Besch./ proj.code Prj.	Toegekende subsidie	Realisatie VC totaal per 31-12-2024	Verschil subsidie en realisatie VC	Realisatie MA- kosten 31-12-2024	Realisatie uren (VC tarief) 31-12-2024	Werkelijke uren	Realisatie uren (NC tarief)	Realisatie NC	Naar egalisatie op NC	Onderhanden werk 31-12-2024	Retour OCW
VO/560171400	24A	€ 1.634.400	€ 2.913.536	€ -1.279.136	€ 102.257	€ 2.811.279	24.989	€ 2.512.579	€ 2.614.836	€ -980.436	€ -	€ -
VO/560171400	24B	€ 3.461.868	€ 2.723.770	€ 738.098	€ 375.879	€ 2.347.891	21.852	€ 2.110.421	€ 2.486.299	€ 975.569	€ -	€ -
VO/560171400	24C	€ 844.873	€ 580.053	€ 264.820	€ 44.780	€ 535.272	4.785	€ 481.679	€ 526.459	€ -	€ -	€ 318.414
VO/560171400	24D	€ 2.990.251	€ 2.898.960	€ 91.291	€ 399.555	€ 2.499.405	22.752	€ 2.242.259	€ 2.641.814	€ 348.437	€ -	€ -
VO/560171400	24E	€ 1.918.608	€ 2.060.521	€ -141.913	€ 825.395	€ 1.235.126	13.524	€ 1.138.920	€ 1.964.315	€ -45.707	€ -	€ -
Subtotaal SLOA instellingssubsidie		€ 10.850.000	€ 11.176.840	€ -326.840	€ 1.747.867	€ 9.428.974	87.902	€ 8.485.857	€ 10.233.724	€ 297.862	€ -	€ 318.414

14.5 Controleverklaring onafhankelijk accountant

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de Raad van Toezicht van Stichting Leerplanontwikkeling

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2024

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2024 van Stichting Leerplanontwikkeling te Amersfoort gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Leerplanontwikkeling op 31 december 2024 en van het resultaat over 2024 RJ-Richtlijn 640 Organisaties zonder winststreven, de door de minister op grond van artikel 9 lid 2 van de Kaderregeling subsidies OCW, SZW en VWS vastgestelde voorschriften voor de jaarverslaggeving niet bekostigde instellingen, de Wet SLOA 2013, Kaderregeling subsidies OCW, SZW en VWS, overige specifieke afspraken die met OCW zijn gemaakt en de bepalingen bij of krachtens de WNT;
- voldoen de in de jaarrekening verantwoorde subsidiebatens, -lasten en -balansmutaties over 2024 in alle van materieel belang zijnde aspecten aan de eisen van financiële rechtmatigheid. Dit houdt in dat deze bedragen in overeenstemming zijn met de relevante bepalingen van de Kaderregeling subsidies OCW, SZW en VWS, zoals vastgelegd in hoofdstuk 5 van versie 4 van het Accountantsprotocol behorend bij de Kaderregeling subsidies OCW, SZW en VWS, en de doelgebonden en niet doelgebonden subsidieverplichtingen, zoals vastgelegd in de verleningsbeschikking(en).

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2024;
2. de staat van baten en lasten over 2024; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en versie 4 van het Accountantsprotocol behorend bij de Kaderregeling subsidies OCW, SZW en VWS vallen, Wet SLOA 2013, Kaderregeling subsidies OCW, SZW en VWS, overige specifieke afspraken die met OCW zijn gemaakt en het Controleprotocol WNT vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Leerplanontwikkeling zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2024 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1 sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij. Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- de vereiste informatie bevat zoals die op grond van artikel 9 lid 2 van de Kaderregeling subsidies OCW, SZW en VWS vastgestelde voorschriften voor de jaarverslaggeving niet bekostigde instellingen, RJ-Richtlijn 640 Organisaties zonder winststreven, de Wet SLOA 2013, Kaderregeling subsidies OCW, SZW en VWS en overige specifieke afspraken die met OCW zijn gemaakt is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag in overeenstemming met RJ-Richtlijn 640 Organisaties zonder winststreven, de Wet SLOA 2013, Kaderregeling subsidies OCW, SZW en VWS en overige specifieke afspraken die met OCW zijn gemaakt.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening, in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het de door de minister op grond van artikel 9 lid 2 van de kaderregeling subsidies OCW, SZW en VWS vastgestelde voorschriften voor de jaarverslaggeving niet bekostigde instellingen, de Wet SLOA 2013, Kaderregeling subsidies OCW, SZW en VWS, overige specifieke afspraken die met OCW zijn gemaakt en de bepalingen bij of krachtens de WNT. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is om haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de instelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen en het Controleprotocol WNT. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's
 - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
 - van het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, die van materieel belang zijn,
- het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Barneveld, 12 juni 2025

Van Ree Accountants

M.A. Rozendaal RA